

ünsiyet

İLMİ, KÜLTÜREL, FİKRİ AYLIK DERGİ

ISSN: 3023-7688

8

KASIM 2024

Onlar, Rablerine kavuşacaklarını ve gerçekten O'na döneceklerini çok iyi bilirler.

Bakara: 46

DOSYA:

AHİRET

□ ABDULVAHİD SİPAHİOĞLU □ ALİ NURALAN □ CELALEDDİN SİPAHİOĞLU
□ FİLİZ TURHAN □ HASAN EKİNCİ □ İBRAHİM ŞAHİN □ İRFAN SETENCİ
□ MEHMET AYMAN □ MUSTAFA DOĞU □ NEZİR ERGENÇ

ünsiyet

İlmi, Kültürel, Fikri
Aylık Dergi

Yıl:1 Sayı: 8 Kasım 2024

ISSN:
3023-7688

İmtiyaz Sahibi

Kayseri Bilgi Kültür Derneği Adına
İbrahim ŞAHİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Mustafa DOĞU

Genel Yayın Yönetmeni

Celalettin SİPAHİOĞLU

Yayın Kurulu

Mustafa DOĞU
Şükrü KARAOSMANOĞLU
Celalettin SİPAHİOĞLU
İbrahim ŞAHİN
Suat KAHRİMAN
Furkan DELİ

Hukuk Danışmanı

Av. Ömer İkbâl Ayar

Grafik Tasarım

Mustafa İBAKORKMAZ

Basım

Şafak Tasarım Matbaacılık
Tel: 0 506 918 34 41

Yönetim Yeri

Cumhuriyet Mahallesi. Park Bulvarı
Gökdelen İş Mrkz. Dış Kapı No: 19 İç
Kapı No: 401
Melik Gazi / Kayseri,

İletişim

E-Mail: bilgi@unsiyet.com.tr
Telefon: 0 506 918 34 41

Yayın Türü

Yaygın süreli yayın

Her hakkı mahfuzdur. Yayımlanan yazılarda ileri sürülen görüşler yazarlarıdır. Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan yazı ve resimler eğitim amaçlı yayınlanmıştır.

Ücretsizdir. Para ile satılmaz.

İÇİNDEKİLER

Diriliş Muştusu

İBRAHİM ŞAHİN 4

İki Masal -1-

İRFAN SETENCİ 6

Geldik bir hayata, gidiyoruz kıyamete

CELALEDDİN SİPAHİOĞLU 7

Ahiret Konusuyla Alakalı Bazı Kavramlar

MEHMET AYMAN 9

İyi ki Ahiret Var

MUSTAFA DOĞU 12

Tanrısal Bir Hayat İçin...

Bir Son, Noktalı Virgül Ve Sürekli Bir Hayat

NEZİR ERGENÇ 14

Ölüm Tedirginliği ve Ebediyet Arayışı

HASAN EKİNCİ 16

Yeni Bir İslami Söylem için Dağarcık: Yitik Kitle

ABDULVAHİD SİPAHİOĞLU 18

Dünyanın Tek Hakikati Ölümdür

FİLİZ TURHAN 20

Hınç ve Kimlik

ALİ NURALAN 22

A'raf'tayım

İBRAHİM ŞAHİN 24

Ahiret

İnsanı yaratan ona yol gösteren ve sonunda yoluna uyanları vadettiği güne kavuşturan Rabbimize hamdolsun.

Allah'ın vadine en zorlu şartlarda inanan ve hiçbir zaman geri adım atmayan, sonuçta Allah'ın nimeti dünya iktidarını yaşayarak emri ilahiye teslim olan Resulü Hz. Muhammed ve onun âl asha-bına salat olsun.

Kaçınılmaz son. Yaratanın kendisi dışında meydana getirdiği her şeyin yaratılışına koyduğu kaçınılmaz hakikatlerden birisi.

İnsan bu son kelimesine takılmış önce, bu son ve sonsuzluk kelimesinden kaybetmiş ilk imtihanı. Sonlu olmaya yatkın değil insan, sonsuz olma onun genlerinde var, ama yaratanın kader olarak biçtiği bir hakikat var sonlardan sonsuzluğa ermek.

Hz. Adem'in yaratılış sahnesini bizlere Kur'an'da kısaca eden Rabbimiz, Adem'e esmayı öğrettik der, fakat bu esmanın içinde son, sonsuzluk, ahiret kavramları var mı? Detay vermez. Fakat sonrasında yaşanılanlara baktığımızda esmanın içinde var olan kavramların aynı zamanda imtihan sürecinin anahtarları ve şifreleri olduğunu görürüz.

Aynı zamanda ilk olumsuz anlamda kelime üzerinden bir sonraki sürecin başlama startının verilmiş olması da ilginç. Bu ilginçliğe bir başka enteresan süreç daha eklenmiştir artık. Sonsuzluğa uzanan yeni bir sonlu süreç.

Rahmetli Necip Fazılın bir yerlerde dediği gibi sonsuzluğu yaşıyoruz, sonların içinde.

Âdem atamızın yaşadığı sınırsız nimetler içinde imiş gibi içine konduğu ve sınırsız, sonsuz mü-

kafatın yaşanabileceği alem adaşı cennetten sonlu olmakla ayrılmıştı.

İlk kandırılmamız, ahir kelimesinin karşısı gibi duran bir kelime üzerinden ebediyet vurgusundan gerçekleşmişti. İlahi hikmet bizi sonsuzluğa sonların içinden geçirerek taşımak istiyordu.

İnsanın içindeki sonsuzluk duygusu onu mahut sona mahkum ediyordu.

Sonlu aleme gelmiş insanoğlunun varlık hakikatini kavrama acziyeti imtihan gereği seçeneklerden birisi olunca, yeniden bir sonsuzluk ebediyet vurgusu hayatın can damarlarında dolaşmaya başlıyor. Hikayelere yerleşiyor, "ölümsüzlük iksiri" arayışları. Hatta Lokman Hekim onu tam bulmuş oluyor da elinden düşürüyor akan ırmağa karışıp kayboluyor.

Madem sonsuzluğu kaybettik bu alemde öyleyse sonlu olmayı kabullenerek, sonsuzluğa namzet bir hayat sürdürelim.

Bir devamımız var artık, sonsuzluğa namzet, fakat süreci tamamlayabilmek ve kazanmak bize kalmış.

Bir hayat yaşamalıyız ki, sonsuzluk aleminde devşirilmek üzere ekenek kılınmış bu alemde, kokusu ta cennetten gelen yarım kalmış nimetimizi tamamlama imkanına erebilelim. Öyle tohumlar saçalım ki bize hayat diye bahşedilen mezranın her karış toprağına, sonsuzluk aleminde devşirdiğimizde içimiz aydınlansın, baktıkça gözümüzün nuru olsun, başkalarına gösterildiğinde herkesin beğenebileceği işler olsun.

Fakat bizi ilk ikram yurdundan kovduran lâin, önümüzde, ardı-

mızda, sağımızda solumuzda, her yerde, her kılıkta pusuda bekliyor. Babamız Ademe kurduğu ilk tuzaktaki ustalığını her dem sergiliyor. O hep sureti haktan yana, yanımıza yanaştığında aynı ustalığı sergiliyor. Bizde her defasında aynı babamız Ademin acemiliğini sergileme gafletini ortaya koyuyoruz. Şeytana karşı hep toy kalacakmış gibi bir görüntümüz var.

Âdem atamızı cennete koyan Rabbimiz ona ilk ilahi vahyini şeytana karşı uyanık olması konusunda vermişti. Zaten içinde bulunduğu ortam şeytana dikkat edildiğinde Allah'ın unutulmayacağı bir ortamdı. Bir emir yeterli iken, ona riayet edemeyen, dikkat kesilemeyen Adem soyuna, bir çok emre dikkat etmesi gereken bir aleme indirilme emri verildi.

Artık biz sonlu ve birçok emre dikkat etmek zorunda olduğumuz bu alemde yeniden ilk emir olarak şeytana karşı uyarıldık. İkinci uyarı emrimiz Rabbimizden bize gelecek uyarılara karşı dikkatli olmak ve kulak kesilmektir.

İndirildiğimiz, rütbelerimizin sökülerek yeniden o rütbelere erebilmek adına mihnetten mihnete atıldığımız bu sonlu aleme biz kendi yaptığımızla düşmüştük. Birileri diyebilir ki o ben değildim, Ademdi. Hayır o sizsiniz. Bir bakın bakalım Allah'ın sizi içinde yarattığı nimetlerden dışarı atılmak için nasıl gayretli davranıyorsunuz. Nerede yasak var, nerede yanlış var, hepsini sonsuz biçimde istifade edebilecekmış gibi deniyor, kullanıyor ve atıyorsunuz.

YÂREN MEKTUPLARI

Diriliş Muştusu

Ölüm zayıfların mallarına, canlarına, namuslarına hatta hayallerine bile çöken iblis yandaşlarının, kötülük ve zalimliği marifet sayan yamyam sürülerinin yanına kar kalan bir finali mi olmalı hayatın?

“Kemik ve toz haline geldikten sonra mı, yeni bir yaratılışla yaratılıp, tekrar diriltileceğiz?”

“Öldüğümde, gerçekten daha sonra diriltilip çıkarılacak mıyım?”

“Sahi biz, ölüp de toprak olduktan ve kemik yığınınna dönüştükten sonra mı, yani biz o halde iken mi yeni bir yaratılışla tekrar diriltileceğiz? Bu, olacak şey değil!”

“Ve bizlerin evvelce geçmiş atalarımız da (öyle)mi?”

“Bu hayatımızdan başka bir başka bir hayat yoktur. Yaşar ve ölürüz. Bizi zamandan başkası helak etmiyor!....

Lâ havle velâ guvvete illâ bil-lâh!

Hasbünallâhu veni'mel vekil, ni'mel mevlâ ve ni'mennasıyr!

Kanter içerisinde fırladım yatağımdan sevgili yârenim,

Bu nasıl bir kâbustu böyle?!...

Zaman zaman olduğu gibi yine bir vesile ile gittiğim çarşıda şahit olduğum akıl tutulması manzaralardan dolayı akşam karmakarışık duygularla koymuştum başımı yastığa.

Yataklarından kalkıp sokağa fırlamışçasına hatta daha pervasız giysilerle şuh bir şekilde şehrin caddelerini istila etmiş gibi dolaşan insanların lisan-ı halleriyle adetâ çılgık çılgığa haykırdıkları bu sözler girerek rüyama, gecenin üçünde bir ruh depremiyle bölüvermişti uykumu en tatlı yerinden.

Sahi sevgili yârenim, ilk bunlar değildi ki nefislerinin köleleri, ilk kez söylenmiyordu ki bu sözleri değil mi?

İlahi iradeye karşı taşkınlık ve kalkışma yaşayanlar ilk bunlar değildi ki insanlık tarihinde?

İnsan soyunun var oluşuyla birlikte, insanlığa bir rahmet vesilesi olarak gönderilen hidayet elçilerine karşı, tüm zamanlarda hevâ ve heveslerinin kışkırtmalarına kapılarak şirazesini kaymış azgın inkârcılar ve zavallı gafillerce söylenerek vahye/ayetlere konu olmamış mıydı aynı ve benzeri sözler?

Özür olsun sevgili yârenim, yine doludizgin, yine âdâbı ıskalayarak dalıverdim söze selamsız, sabahsız.

Oysa “Selam kelimadan öncedir” buyurmamış mıydı Nümûne-i İmtisal, Hatem-ün Nebi Muhammed Mustafa (sav) efendimiz?

“Önce selam, sonra kelim” şeklinde dilimize pelesenk olmamış mıydı bu kutlu uyarı?

Önce selam verip, hal hatır sormak, yüreğine dokunmak gerekmiyor muydu insanın?

Sağlıklı bir iletişimle dostluk kapıları aralayabilmek, muhabbet ve eminliğimizi beyan etmek ya da meramımızı ve mesajımızı iletebilmek için muhatabımıza, çok hikmetli bir yol değil miydi selam?

Hülâsa-i Kelam; Selamların en güzeli ile selam olsun sana, senin o nadide yüreğine;

“Esselâmu Aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü ve mağfiretühü ebeden ve dâimen” sevgili yârenim.

Nasılsın görüşmeyeli, sıhhat ve afiyyettesin inşallah değil mi?

Çoluk çocuk, ev, aile, konu

komşu, eş dost, akraba, ümmet, millet herkes iyidir inşallah umarım?

Çünkü insan yalnız doğsa da anasından, yalnız mutlu olamıyor işte, illaki çevresiyle birlikte anlam kazanıyor hayat denen şey öyle değil mi? Onlar huzursuzsa sen de huzursuz oluyorsun, onlar mutluyorsa sen de lezzet alabiliyorsun yaşadıklarından ve hissettiklerinden bir vücudun organları misali öyle değil mi sevgili dostum?

Değilse sen de dökülüyorsun gamdan, muhabbetsizlikten lime lime, bir binanın nemlenmiş tuğlaları gibi.

Farkında mısın sevgili dostum; Koskoca otuz gün nasıl da geçip gitti yine bir önceki mektubumdan bu yana, otuz yaprak daha düştü hayat ağacımızdan değil mi yârenim.

Otuz gün daha kısaldı ömür sermayemiz, otuz gün daha uçup gitti elimizden, otuz gün daha yaklaştık iman ve ibadet lezzetlerini birlikte tattığımız eş, dost, sevdiklerimiz ve sevenlerimizle birlikte olabileceğimiz, yegâne sahibi Allah (cc) olan din günü yani ebediyet yurdunun kapısına.

Ümid ederim sıhhat, afiyet, mutluluk ve gönül huzuru içerisinde geçirmişsindir bu günleri. Doyasıya lezzet almışsındır hayat denen ve dünya da tekrarı olamayacak olan emsalsiz nimetten.

“Nerdee sevgili yârenim nerde! Hangi mutluluk ve gönül huzurundan bahsediyorsun sen Allah aşkına? Nefsimizin bir an bile din-

meyen, biri bitmeden öteki başla-
yan sinsi tuzaklarının ardı arkası
gelmezken! Her an başka bir sav-
ruluşun avı durumunda olmanın
ürpertilerini yaşarken!

Söylesene; Hangi mutluluk
lezzet verebilir insana sevgili yare-
nim, neslimiz iblisin ve iblisleşmiş
vesvasların fısıltıları önünde kuru
birer yaprak gibi savrulup, inanç-
sızlığın çürütücü kucağına doğru
sürüklenirken!

Hangi mutluluk hissedilebilir
derinden; Her taraf bir kan gölü,
zulüm sırtlanca bir iştahla, pervasızca tepelerine ateş yağdırarak,
beşikteki çocuklara ve hatta anne
karnındaki ceninlere varıncaya ka-
dar korkusuz ve fütursuzca parça-
lıyorken mazlum ve muhtazafları!

Söyle misin, hangi mutluluk-
tur senin bahsettiğin sevgili dos-
tum; Olup biten bu cinnet halini,
vicdanı susmamış bir avuç insan-
dan başka neredeyse tüm insanlık
can ve ikbal kaygıları içerisinde de-
rin bir sükûnun koynunda şuursuzca
seyrediyorken!

Böylesi bir durumda hangi sağ-
lıklı gönül, hangi susmayan vicdan,
hangi yitirilmemiş akıl huzur içeri-
sinde olabilir ki?" Dediğini duyar
gibi oluyorum ve aynı duyguların
kıskacında çaresizce kıvraniyorum
inan.

Aklım, mantığım ve vicdanım
çılgık çılgıca haykırıyorlar "Hâyır!
Olamaz! Olmamalı; Ölüm bir son
olmamalı, zalimiyle, mazlumuyla
herkesin yaptığı ve yaşadığı yanı-
na kar kalarak toprağa karışıp git-
memeli, âdil bir hesaplaşma günü
mutlaka olmalı!" diye

Sahi yârenim; ölüm bir çürü-
yüş, toprağa karışıp yok oluş mu
olmalı sence de?

Pespaye bir hiçlik mi olmalı
ölüm?

Ölüm zayıfların mallarına, can-
larına, namuslarına hatta hayalle-
rine bile çöken iblis yandaşlarının,
kötülük ve zalimliği marifet sayan
yamyam sürülerinin yanına kar ka-
lan bir finali mi olmalı hayatın?

Haksızlığa uğrayanların zillet,
hüsran ve hasret içerisinde kucağına
düştüğü bir hüznün batağı mı olmalı
ölüm?

Dünyayı bir zulüm arenasına
çeviren ve uhdud ashabından daha
beter bir kadere mahkûm etmeye
çalışan, sırtlanca bir iştah ile kan,

Aklım, mantığım ve vicdanım çılgık çılgıca
haykırıyorlar "Hâyır! Olamaz! Olmamalı; Ölüm bir
son olmamalı, zalimiyle, mazlumuyla herkesin
yaptığı ve yaşadığı yanına kar kalarak toprağa
karışıp gitmemeli, âdil bir hesaplaşma günü
mutlaka olmalı!" diye.

feryat ve çılgılla beslenen canavar
zalimlerin yanına kar mı kalmalı
yaptıkları?

Eğer böyle olacaksa, bu derin
bir sükût- ü hayal ve hüsrân ateşi
olmaz mı haksızlığa uğramış can-
lar için?

Yapılan tüm kötülüklerin ve
haksızlıkların karşılıksız kalaca-
ğına; Ana rahmindeki ceninin,
beşikteki bebeğin, sokakta oyun
oynarken ölüme sobelenen çocu-
ğun, iffeti yağmalanan kadın'ın,
örselenen yaşlı ve diğer insanların
haklarına kavuşmadan böylesi
bir akıbet düşmesine, mazlum ve
muhtazaf duruma düşürülmesine
hangi sağlıklı akıl, uyanık vicdan
ve ruh suskun kalabilir, böyle bir
son nasıl kabul edilebilir ki?

Hayır, hayır, olamaz! Hiçbir
can için olmamalı böyle bir akıbet!

Evet, sevgili yarenim, olmama-
lı, gerçekten ölüm bir son olmama-
lı ve adil bir yargılanma ve karşılık
günü mutlaka olmalıdır akıl, man-
tık ve vicdan ölçeğinde değerlendiril-
diğinde.

Peki, cümle varlık ve yokluk
âleminin yegâne yaratıcısı, ibda
ve inşa edeni, tasvir edip yaratıcı,
gözetip kollayanı olan ve yapıp
edilen her şey bilgisi dairesinde
cereyan eden yüce ilah Allah(cc)'ın
uyarı ve beyanı nedir bu konuda?
İnanç yelpazemizde nasıl değeri-
lendirilir, bir de ona bakalım mı ne
dersin sevgili yârenim?

Hz. Rasul Muhammed Mustafa
(sav) efendimiz tarafından bize öğ-
retilen ve emanet olarak bırakılan
İlâhi Vahyin inananların elinde ki
mücessem ifadesi Kitâb-ı Kerim de
Yüce Rabbimiz, Ayetleri ve yeniden
yaratılışı/ahiret gününü inkar ede-
rek "Bu olacak şey değil" diyenlere
yerlerin ve göklerin yaratılışındaki
ihtişamı örnek göstererek zatının
yaratma kudretini akletmelerini
ister (İsra:98-99) ayetlerde.

Yeniden diriltmenin Allah(c-
c)'ın kesin sözü olduğu, bunun

nedenlerinden bazılarının ise dün-
yadaki yalan, inkar ve anlaşmazlık-
ların hakikatlerini tüm insanlara
göstermek.(Nahl:38-39),

Adalet terazileri kurularak
hardal tanesi kadar bile olsa hiç
kimseye haksızlık yapılmadan
kimsenin kimsede hakkının kal-
mamasını sağlamak.(Enbiya:47)
olduğunu, o gün bu iş için insan-
ların yaptıkları işlerin kendilerine
gösterilmesi için kabirlerinden çı-
kıp hesap yerine bölük bölük geli-
rileceğini. Herkesin zerre miktarı
iyiliğinin de, kötülüğünün de kar-
şılık bulacağını.(Zilzal:6-7-8) Bu
yargılanmada amel ve sırlardan
hiçbir şeyin Allah(cc)'a gizli kala-
mayacağını.(Hakkâ:18) beyan eder
akıl ve idrak sahiplerine.

O hesap sonucunda Allah iman
ve saygısıyla dolu olup O'na karşı
gelmekten sakınan, salih ameller
işleyenlerin nimetlerle dolu, altla-
rından ırmaklar akan cennetlerde
"Seni eksikliklerden uzak tutarız
Allah'ım!." Diye şükrederken, dil-
lerinde esenlik dileği selamlar ve
Âlemlerin Rabbi olan Allah(cc)'a
Hamd-ü Senâ olduğu (Yunus:9-10)
Ve bütün bu nimet ve saadetlere
kendi marifetleriyle değil bilakis
Allah(cc) 'ın hidayeti sonucu ula-
şıtlarının şükür ve hamdinin itiraf
edildiği (A'raf:43) harika tablolar
çizilir vahyin kalemiyle.

Zâlimlerin ise cehennemin
içinde diz üstü çökmüş halde bı-
rakılacağı. (Meryem:72) Onlara,
"Nasıl, yeniden diriliş gerçek değil
miymiş?" diye sorulacağı, onların
ise, "Rabbimize yemin olsun ki
evet gerçekmiş" diye inleyecekleri
ama bu itirafın onları azaptan kur-
taramayacağı.(En-Am:30) onların
bu halinin onlara bir haksızlık ve
gadr değil bilakis kendi elleriyle
yaptıklarının cezası olduğu habe-
ri verilir. (En-Am:30) bildirilir ve
"Yeryüzünde ne varsa hepsi, hat-
ta bir o kadarı daha onların olsa,
o korkunç azaptan kendilerini

kurtarmak için hepsini fedâ ederlerdi.” Şeklinde tasvir edilir çaresizlikleri (Zümer:47) ayette. Ama heyhât!..

Avazlarının çıktığı kadar “Rabbimiz! Ne olur, bizi buradan çıkar ve dünyaya geri gönder de, daha önce yaptıklarımızın yerine sâlih ameller işleyelim!” Diye feryat etseler de Allah(cc)’ onlara, düşünüp öğüt alacak bir kişinin, öğüt alabileceği bir ömür verildiğini, hatta uyarıcı peygamber de gönderilesine rağmen yalanlamayı tercih ettiklerini hatırlatarak yardımcısız bir şekilde bırakır azabın içinde (Fatır:37)

Ve sevgili yârenim akledenler için hikmetli bir uyarı gelir Rabbimizden; “Düşünün bakalım, kıyâmet günü elleri kelepçeli olduğu için kendini o en kötü azaba karşı ancak yüzüyle korumaya çabala-yan kimse, hiç azaptan emin olan kimse gibi olur mu?. (Zümer:24) Âmennâ ve SaddaGna...

“Ey iman edenler! Hem kendinizi hem de âilenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan o müthiş cehennem ateşinden koruyun! Onun başında, Allah’ın emirlerine asla karşı gelmeyen ve kendilerine verilen her emri eksiksiz yerine getiren son derece acımasız, güçlü ve sert tabiatlı melekler vardır!..”(Tahrîm:6)

“Elhamdülillâhi Rabbil âle-miyn.”(Fatiha:1) Bizi hakikat bilgisi ile nasiplendiren ve o nasip-lenmenin kadrini bilerek yaşama idrakini ihsan eden Rabbimize sonsuz minnet, hamd ve senâ olsun sevgili yârenim.

Ve içinde bulunduğumuz ve iman ile bulunacağımız tüm hal ve şartlarda Zât-ı Kibriya’sının bize lütfedip öğrettiği gibi “Şüphesiz benim namazım, ibâdetlerim, hayatım ve ölümüm, Âlemlerin Rabbi Allah içindir. O’nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve Müslümanların ilkiyim. (En-Am:162-163) diyelim.

Ebediyet yurdunda, Livâ-i Hamd altında ve Havz-ı Kevser başında, Rabbimizin Sâlih ve Sâ-liha kullarıyla birlikte haşr olmak umut ve dileğimle, “Mâlik-i Yevm-i Diyn” olan Âllah(cc)’a emanet ol sevgili dostum...

Muhabbet ve Duâ ile... Yârenin.

İRFAN SETENCİ

İki Masal -1-

Ecel gelip canı sürükleyende
Mektubum sılaya düştü belle ki.

Ebed ne, müddet ne? Solda sıfıra,
Rağbetim sınırı aştı belle ki.

Ölüm mü çok yakın hayat mı uzak?
Ömür uçup giden kuştı belle ki.

Yerde yer mi yoktu bir dar çukura,
Konulduğum mevsim kıştı belle ki.

Bir dertli dolapta kilitli derdin,
Anahtarı suya düştü belle ki.

Sırrımı saklayan kıvıll denizi,
İçen inek dağa kaçtı belle ki.

Dağ yandı kül oldu, masalın sonu,
Bir başka masala geçti belle ki...

Geldik bir hayata, gidiyoruz kıyamete

Gelişimimizden belli olan gidişimizin hız ve kalite ayarlarını elimize veren Rabbimiz, son durak denilecek dünyaya dair ölüm durağında inerken dünyaya ait ağırlıkların bırakılacağı ve görünmez bir deftere kaydolmuş, amel kasası içinde saklı, kıymeti ölüm anından itibaren, zerresine kadar anlaşılacak ve ahirette konuşacak olan amel kuşumuzun değerleri, birden yeni hayatımızın bir numarası olacak. Ona göre değerler konuşulacak, değerlendirilecek ya da değersizleşeceğiz.

Öyle bir hayat yaşarız ki, hep bir yeni başlangıca gebe sonlarla doludur. Okumayı bilene, her son ve başlayan yeni, bir ayettir. Tenzili rütbe edildiğimiz cennette son bulan imtihan maceramızdan beri, hep sonları yaşayarak içine girdiğimiz sonlu alemin sonunu, kazanan olarak çıkmak üzere programlandığımızı unuturuz, sonlu aleme sonsuz nazarıyla baktıran şeytani gözlüklerin ardından bakarken aldatıldığımızın farkına bile varmayız.

Hayatımızda hiçbir başlangıcı, sonuna ermeme niyetiyle yapmayız, lakin Allah tarafından kovulmuş iblisin yalan banyosunda yıkanmış, insanlığın başından beri oynatılmaktan dolayı yıpranmış siyah beyaz çekim, laboratuarda renklendirilmiş “sonsuz dünya nimetleri” filmine daha ilk çekim galasında bakanlar gibi bakar ve kanarız.

Şimdi ayılma zamanı, biz bu filmi görmüştük deme zamanı.

İnsanlık Allah'ın kendisine göre az bir kesit saydığı ilimle neler becerdi neler. Daha kıyamete kadar da neler becerebilecek Rabbimiz bilir. Fakat Rabbimizin sınırsız ilmi insanlığa Rabbinin katında dünyada erme imkanına

Dünya hayatında aydınlanma kelimesiyle ifade edilen, insanın ulaştığı birtakım bilgiler sayesinde geçmiş dönemde erişemediği yeni gelişmişlik halini, bir aşama olarak görmesi ve bu geçmiş dönemi yeni bilgiler açısından erişimi adına karanlık olarak nitelemesi her zaman vaki olmuştur.

sahip olamadığı nice bilgilerin olduğu gösterilecek. Allah cc kıyamet ve sonrası ile ilgili indirmiş olduğu ayetlerde bu gerçekliğe dikkat çekmektedir.

Kıyamet sonrası yeniden diriliş ve kabirlerden çıkış sahnesi, bugünün ilmiyle anlama adına yaya kalabileceğimiz gerçeklerle karşılaşıyoruz. İki tür insandan bahsediyor Rabbimiz, mümin ve münafık.

Hadid suresi 13. Ayette anlatılan ve bir sürecin, bir bölümünün bizlere yaşayacaklarımızı, yaşayormuşçasına anlatan Rabbimiz, dünya hayatında yapılan eylemlerden imana tekabül edenlerin tamamını nur imgesiyle ifade etmektedir. Müminler o nur ile ifade edilen ve aydınlanmanın sadece onunla gerçekleşeceği bir zamanı belki dünya hayatında yaşarken fark etmemiş olabilirler, ancak o nurun gerçekten ihtiyaç olduğu ahiret gününde nasıl bir aydınlanma aracı olacağına şahit olacaklar.

Dünya hayatında aydınlanma kelimesiyle ifade edilen, insanın ulaştığı birtakım bilgiler sayesinde geçmiş dönemde erişemediği yeni gelişmişlik halini, bir aşama olarak görmesi ve bu geçmiş dönemi yeni bilgiler açısından erişimi adına karanlık olarak nitelemesi

her zaman vaki olmuştur.

Öyle ya münafıkların dünyada elde ettikleri sahte hazlar onların gerçekleri görmesine engel oluyordu. Kafirlerle el altından tuttıkları iş birlikteliklerinin onlara sağladığı çıkarlar, gözlerini köreltiyor ve İslam toplumunun günden güne gelişen güç ivmesini algılayamıyorlardı. Mekke'nin fethine kadar Medine'de müminlerin yaşadıklarına baktığınızda Uhud savaşında yenilgi gibi görünen olayda bile İslam toplumunun psikolojik anlamda bir gelişimi söz konusuydu. Allah İslam toplumunu her geçen gün geliştiriyor ve ileri taşıyordu.

Bu bölümdeki ayetler tamda insanın dünya hayatında düşünsel olarak gerçekleştirdiği anlayışı alt üst edecek kadar çarpıcı bir gerçeklikle ortaya koymaktadır. Artık dünyadaki sahte aydınlanmaların işe yaramadığı gerçek aydınlanmanın hem de kurtuluş mustusu niteliğindeki aydınlanmanın dünyada münafıklar tarafından eleştirilen, beğenilmeyen davranışların toplamının yansıması olduğu gösterilmektedir.

Aslında müminler Rablerine kulluklarını yerine getirmek adına, bile isteye yaptıkları her davranışlarında ahirete taşıyacakları nurlarının emarelerini hayatların-

da görür ve idrak ederler.

İnsanların müminlere baktığında onları Allah'ın hatırlatıcısı olarak görmesi özelliği, yürüdüğü yolun doğruluğuna işaret eder. O bundan aldığı manevi enerjiyle yürüyüşünü güzelleştirir, attığı her adımda Rabbi onun davranışlarına anlam katar, bereketini onun üzerine indirir. Etrafına yaydığı sinerji ile insanlar kendi hayatlarına bakmak ve düzenlemek ihtiyacı hissederler. Bunlar ve daha ötesi güzellikler tecelli ettikçe Allah'ın yolunda yürümeyi daha çok benimser, Allah'ın dini onun hayatında yaşanması kaçınılmaz, alışkanlıktan öte kendisi olmuş bir görünüme erişir.

Rabbimiz ayetlerde devamla münafıkların içine düştükleri halleri gözlerimizin önüne sermeye devam ediyor.

“O münafıklar (kadın, erkek) tümü derler ki, bize dönün, bize bakın da nurunuzdan bizde alalım, istifade edelim”

Dünya hayatında değer vermedikleri, onları gördükçe burun

kıvırdıkları müminler, münafıkların her türlü sabotesine rağmen Rablerinin vadine ermiştir. Ama o münafıklar yüzsüzdür, insan onuru taşıyamazlar, biz bunları dünyadayken önemsemiyorduk, adam yerine bile koymuyorduk, her yaptıklarına bıyık altından gülüyor, arka planda yaptığımız kulislerde verip veriyorduk, elimize fırsat geçtiğinde ayaklarını kaydırmak için her türlü komplo kuruyorduk deme cesaretini gösteremezler. Çünkü acı gerçek karşılarında kendilerine ne olacaklarını, nasıl bir akıbetin kendilerini beklediğini anlatmaktadır.

Fakat son bir çare, belki de dünyada kandırdıklarını sandıkları müminlere bir yalan daha söyleyerek işlerini yürütebilirler mi hesabındalar.

“Biz sizinle beraber değil miydik?”

Müminlerden demir yumruk gibi bir cevap,

“Geri dönün orada bir nur arayın”

Dünyada kandırdıklarını san-

dıkları müminler ölüm sahnesiyle birlikte açılan hakikat perdesinin kendilerine kazandırdığı net anlayışı onlara söylüyorlar.

Geriye dönün arayın bakalım orada bir nur var mı? Burada “Nur” kelimesi nekre olarak zikredilmiş, bir nur, bir ışık bir kıvılcım. Yok siz onu hiç yakmadınız, hiç tutuşturmadınız. Allah azze ve celle müminler adına “onların nuru” diyerek müminlere aidiyet ifadesi içinde zikrettiği nuru müminler adına özelleştirmekte ve gizli bir övgü ile zikretmektedir.

Son söz, “Ne yaparsanız yapın, isterseniz içine düştüğünüz bu halden kurtulmak için dünya ve bir o kadar daha malı verin fark etmez artık siz kaybedenlerdensiniz.”

Ağustos böceği hikayesine benzer münafıkların hali, gerçek gelip çattınca şafak atmıştır ama nafile. Geri “dönüşü olmayan bir kapının azap tarafında kalmak” onların kendileri için hazırladıkları kaderleri olmuştur.

Ahiret Konusuyla Alakalı Bazı Kavramlar

ÂHİRET: Dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

Âhiret, evvelin mukabili ve “son” mânasındaki âhirin müennesi olup Kur’an’da 110 yerde geçer. Bunun yirmi altısında müzekker ve el-yevm kelimesine sıfat şeklinde el-yevmü’l-âhir (son gün), dokuzunda dâr ile sıfat veya isim tamlaması halinde ed-dârü’l-âhire, dârü’l-âhire (son ikamet mahalli), birinde en-neş’etü’l-âhire (ikinci yaratılış, son hilkat) tarzında, elli yerde de dünya ile (ikisinde dünya mânasındaki ûlâ ile) mukabele edilmiş olarak zikredilir. el-Âhirenin, yalın olarak kullanıldığı yerlerde de ed-dârü’l-âhire tamlaması mânasında olduğu kabul edilir. Bu kullanılış şekillerinden de anlaşılacağı üzere âhiret mefhumu ile dünya mefhumu arasında sıkı bir münasebet vardır. Âhiret dünya hayatını takip eden, ona benzer fakat daha değişik ve ölümsüz bir hayattan, ebediyet âlemine ait çeşitli merhaleler ve hallerden ibarettir.

CENNET: Bütün dinî inanışlara göre müminlerin ölümden veya kıyametin kopmasından sonra sonsuz mutluluk içinde yaşayacakları yer.

Cennet “örtmek, gizlemek” anlamındaki cenn kökünden isim olup “bitki ve ağaçları ile top-rağı örten bahçe” mânasına gelir. Âhiret hayatında müminlerin ebedî saadet yurdu olan yerin bu şekilde adlandırılmasının sebebi, genel görünümüyle dünya bahçelerine benzemesi veya eşsiz ni-metlerini insan idrakinden gizlemiş olması şeklinde açıklanmıştır.

CEHENNEM : İnkârcıların ve günahkârların âhirette cezalandırılacakları yer.

Cehennemin (cehennâm, cihinnâm) “derin kuyu; hayırsız, uğursuz” anlamına gelen Arapça asıllı bir kelime olduğunu ileri süren İslâm bilginleri olmuşsa da dil âlimleri kelimenin etimolojik kökeni hakkında tereddüt etmişlerdir

KİYAMET: Dünyanın bağlı olduğu kozmik sistemde meydana gelecek değişimin ardından ölümlerin diriltilmesiyle başlayıp ebediyen devam edecek olan âlem.

Kıyâmet kelimesi “kalkmak, dikilip ayakta durmak” mânasındaki kıyâm kökünden isim veya masdar olup “dirilip mezarından kalkma, Allah’ın huzurunda durma” yahut “bu olayın başlangıcını teşkil eden kozmik değişikliğin vuku bulması” anlamına gelir Kur’an’da kıyamet kelimesine çok yakın bir muhtevada kullanılan âhiret -beş yerdeki farklı kullanılışı hariç- 110 yerde geçmekte, yirmi altı âyette “el-yevmü’l-âhir” terkihiyle yer almaktadır. İslâm inancının üç temel esasından birini oluşturan kıyamet veya âhiret konusu sayısı yüzleri aşan, çok değişik ve etkileyici üslûplar taşıyan âyetlerde ve müstakil sûrelerde ele alınmıştır.

KİYAMET ALÂMETLERİ: Kozmolojik düzenin bozulmasından önce meydana gelecek olan ve bu sürecin jeolojik zaman ölçüsüyle yaklaştığına işaret eden belirtiler.

Sözlükte “alâmet” mânasındaki şeratin çoğulu olan eşrât ile “zaman dilimi, belirlenmiş

va-kit” anlamına gelen sâat kelimelerinden oluşan eşrâtü’s-sâa “kıyamet alâmetleri” demektir. Kur’an-ı Kerîm’de değişik adlarla anılan kıyametin isimlerinden biri “es-sâa”dır. Kur’an’da eşrâtü’s-sâa terkihi yer almamakla birlikte bir âyette eşrâtın “sâat”ın yerini tutan zamire muzaf ol-ması yoluyla bu terkip dolaylı biçimde oluşturulmuştur Kur’an-ı Kerîm’de “kıyametin kopma za-manı” anlamında kırk yerde geçen sâat kelimesinin yer aldığı âyetlerde kıyametin mutlaka vuku bulacağı belirtilir. Onun kopuş zamanı yaklaşmış ve alâmetleri ortaya çıkmıştır. Ansızın gerçekleşecek olan kıyametin kopuş zamanına ait bilgi Allah nezdindedir, dünyadaki davranışlarının karşı-lığını görmeleri için bunun zamanı insanlardan gizlenmiştir

BA’S: Kıyametin kopmasından sonra Allah tarafından ölümlerin diriltilmesi hadisesi.

Sözlükte “birini kaldırıp harekete geçirmek; uykudan uyan-dırmak, diriltmek” gibi mânalara gelen ba’s kelimesi, genel olarak Allah’ın herhangi bir şeyi yoktan var etmesi, Hz. İsâ gibi bazı peygamberlerin ölümleri diriltme mucizesi, Hz. Peygamber’in düzenlediği en çok üç kişilik askerî müfreze gibi istilahî mânaları yanında İslâmî literatürde asıl ve en yaygın olarak, “kıyamet gününde Allah’ın âhiret hayatını başlatmak üzere ölümleri yeniden canlandırması, onları kabirlerinden çıkara-rak hayata göndermesi” anlamında kullanılır.

HAŞİR: Kıyamet gününde diriltilecek olan mükelleflerin

hesaba çekilmek üzere bir ara-ya toplanması anlamında bir terim.

Sözlükte “bir topluluğu bulduğu yerden zor kullanarak çıkarıp bir meydanda toplamak” mânasına gelen haşir (haşır) kelimesi, kıyamet gününde yeniden diriltilecek (ba’s) bütün varlıkların hesaba çekilmek üzere bir meydana sevk edilip toplanmasını ifade eder. Toplanılacak yere mahşer, mevkıf veya arasât denir. Buna göre haşir, kıyamet halleri arasında ba’stan sonra ikinci merhaleyi oluşturur ve “hesap görüldükten sonra cennet veya cehenneme sevk edilip dağıtmak” anlamındaki neşirin karşıtı olur. Geleneksel inanca göre bütün ümmetler kendi peygamberinin önderliğinde haş-redileceği, en önde de ümmetiyle birlikte Hz. Muhammed bulunacağı için ona “Hâşir” adı da verilmiştir

ARASÂT: Kıyamet gününde insanların toplanacağı yerin bir adı.

Arsa (العرصة) kelimesinin çoğulu olan arasât, “üzerinde bina bulunmayan boş arazi parçaları” anlamına gelir. Kur’an’da zikredilmeyen bu kelime hadislerde sözlük mânasıyla kullanılır. Arasât, ilk devir kelâm kaynaklarında ve daha sonraki bazı eserlerde, kıyametin kopmasından sonra diriltilecek olan insanların dünyada yaptıkları bütün fiillerden sorguya çekilmek üzere sevk edilecekleri yerin adı olarak ve dinî kültürümüzde bir terim haline gelmiştir.

A’RÂF: Cennetle cehennemden birbirinden ayıran bölgedeki surun yüksek kısmının adı.

A’râf “sur, dağ ve tepenin en yüksek kısmı” mânasındaki urfun çoğuludur. İrfan (bilmek) kökünden türediğini kabul edenler de vardır. Kur’an-ı Kerim’in yedinci sûresinin adı el-A’râf’tır. Bu sûrede “el-a’râf” ve “ashâbü’l-a’râf” (a’râfta bulunanlar) şeklinde geçen (bk. el-A’râf 7/46, 48) bu kelime ile kastedilen yer ve burada bulunacakların kimler olduğu konusunda müfessirler değişik yorumlarda bulunmuşlardır. Bazı

tefsirlerde a’râfın sırat üzerinde yüksek bir yer veya cennetle ce-hennem arasında Uhud dağına benzer bir mevki olduğu belirtiliyorsa da tercih edilen görüşe göre a’râf cennetle cehennemi birbirinden ayıran bölgedeki surun yüksek kısmının adıdır. A’râf sûresinde “hicab” (7/46) diye zikredilen perdenin Hadîd sûresinde “sûr” (57/13) olarak adlandırılması da bu görüşü desteklemektedir.

HESAP: Mükellef insanların dünyadaki inanç ve davranışlarından dolayı âhirette hesaba çekilmeleri anlamında bir terim.

Sözlükte “saymak, hesap etmek”, ayrıca mufâale babından olmak üzere “hesaba çekmek” mânasında masdar olan hesap (hisâb) kelimesi “sayma, sayım” anlamında isim şeklinde de kullanılır. Terim olarak insanların hesaba çekilecekleri âhiret safhalarından birini ifade eder.

Kur’an-ı Kerim’de terim niteliğinde olmak üzere hesap kavramı fiil ve ism-i fâil şeklinde geçtikten başka hesap kelimesi yer aldığı kırka yakın âyetin çoğunda yine terim anlamında kullanılmıştır. Bunların dördü yevmü’l-hisâb (hesap günü), biri yevme yekümü’l-hisâb (hesabın kurula-acağı gün) terkipleri içinde geçmektedir

SUAL: Mükellef insanların dünyadaki inanç ve davranışlarından kabirde ve kıyamet gününde sorguya çekilmeleri anlamında terim.

Sözlükte “birinden bir şey vermesini talep etmek; sormak, sorguya tâbi tutmak” anlamında masdar olan suâl (mes’ele) kelimesi isim olarak da kullanılır. Râgıb el-İsfahânî, sualin asıl mânası-nın “birinden bilgi veya mal vermesini ya da bunlara götüreceği yolu göstermesini istemek”ten ibaret bulunduğunu söylemekte, bazan soru sormanın bilgi edinmeye değil muhatapı azarlayıp sustur-maya yönelik olduğunu belirtmektedir Kabir Sualı. Kur’an-ı Kerim’de kabir sualine işaret eden âyetlerden biri Cenâb-ı Hakk’ın, iman edenleri hem dünyada hem

âhirette sağlam söz ve kararlı davranışa mazhar kılacağını bildiren beyanıdır (İbrâhîm 14/27). Münker ve Nekir melekleri tarafından yapılacak sorgulamada kişiye rabbi, peygamberi ve dini sorulur; müminler kolayca cevap verirken kâfir veya münafık olanlar, “Bilmiyorum, ben çevremdeki insanlara uydum, onların yaptığını yaptım” der (

MÎZAN: Mükelleflerin iman ve amellerinin kıyamet gününde değerlendirilmesini sağla-yan şey anlamında Kur’an terimi.

Sözlükte “bir şeyin ağırlığını tahmin etmek, ölçüye vurmak, tartmak” anlamında-ki vezn (zine) kökünden türemiş bir isim olan mîzân “tartı aleti, tartmada kullanılan ağırlık; adalet” mânalarına gelir Mîzanın âyet ve hadislerde kullanılışı çerçevesinde terimleşen muhtevası ise âhiret hallerinin belli bir merhalesinde mükelleflerin, sorguya çekilmelerinin tamamlayıcı bir işlemi olarak ceza veya mükâfatı gerektiren amellerinin kemiyet açısından değerlendirilmesi şeklinde belirginleşmiştir.

BERZAH: Kelâm, tasavvuf ve İshrâkî felsefede değişik mânalarda kullanılan bir terim.

Sözlükte “iki şey arasındaki engel” mânasına gelen berzah kelimesi, eski bir coğrafi terim olarak “bir kara parçasının iki deniz arasında kalan dar kısmı (kıstak)” anlamında da kullanılmıştır. Dinî terim olarak ise ölümle başlayıp yeniden diriltilmeye (ba’s) kadar sürecek olan ara dönem, dünya ile âhiret arasındaki âlem ve kabir hayatı karşılığında kullanılır. Berzahın çoğulu olan berâzihle oluşan berâzihu’l-îmân terkiibi, meşhur vesvese hadisinde şek ve yakın arasındaki merte-beleri ifade etmektedir kelimesi Kur’an-ı Kerim’de üç yerde geçer. Bunlardan ikisinde (el-Furkân 25/53; er-Rahmân 55/19-20) Allah’ın yüce kudretinin bir delili olarak “tatlı ve tuzlu iki denizin birbirine karışmasını önleyen engel” anlamındadır

ASHÂBÜ'l-YEMÎN Amel defteri sağ taraflarından verilenler, cennetlikler anlamında bir Kur'an terimi.

Yümn kökünden türetilmiş olup “hayır, uğur, bereket” ve “sağ yön” anlamlarına ge-len yemîn ile ashâb (topluluk, grup) kelimele-rinden oluşan bu terkip, yaratılışın başlangıcında Al-lah’a vermiş oldukları sözü (mîsâk-ı fitrî) bu dünyada bozmayan ve böylece hem kendilerine hem de diğer insanlara karşı olan görevlerini yerine getiren, âhirette ise amel defterlerini sağ tarafların-dan alarak önleri ve sağ yönleri Al-lah’ın nuruyla aydınlanıp bu hal üzere cennete girecek olan mut-lu insanlar zümresini ifade eder. Meclislerde büyüklerin oturma-sına ayrılan sağ taraf ve ayrıca “uğur, bereket” mânasına gelen meymene kelimesi ile yapılan ashâbü'l-meymene terkihi de aynı anlamı ifade eder.

ASHÂBÜ's-ŞİMÂL: Amel defterleri sol taraflarından verilenler, cehennemlikler anlamında bir Kur'an terimi.

Arapça'da “sol taraf” mânası-na gelen şimâl ile ashâb (toplu-luk, grup) kelimelerinden oluşan

ashâbü's-şimâl (el-Vâkıa 56/41) terimi, yaratılışın başlangıcın-da Allah’a vermiş oldukları sözü (mîsâk-ı fitrî) dünyada bozup önce kendilerine karşı, sonra da kötülüğü bir huy haline getirmekle başkalarına karşı kötü davranan ve âhirette amel defterlerini sol-dan veya arka taraftan alacak olan kimseleri ifade eder. “Sol taraf” veya “uğursuzluk” anlamına gelen meş'eme kelimesiyle birleşin-ce ashâbü'l-meş'eme de (el-Vâkıa 56/9; el-Beled 90/19) aynı mânayı ifade eder. Bir kısım müfes-sirler ise yaratılışın başlangıcında (bk. el-A'râf 7/172) Âdem'in sol tara-fından çıkartıldıkları veya sol ya-nında bulundukları için bunların ashâbü's-şimâl ve ashâbü'l-meş'e-me diye adlandırıldıklarını kabul ederler. Cehennemliklerin bu adla anılmalarını, amel defterlerinin sol taraflarından verilmesi, mah-şerde sıkıntılar içinde terkedilip ihmal edilerek hesaplarının en son görülmesi ve cehenneme sol taraftan atılmaları ile izah edenler de vardır.

SEVAP: Dinî açıdan mak-bul sayılan davranışların âhi-retteki mükâfatı anlamında bir terim.

Sözlükte “dönmek, eski hali-ne dönüş yapmak” anlamındaki sevb (sevebân) kökünden türe-yen sevâb (mesûbet) terim olarak iyi amel ve itaatın âhiretteki mükâfa-tını ifade eder (. Sevb kökü bazan istiare yoluyla kötü davranışın karşılığı için de kullanılır Kur'ân-ı Kerîm'de sevap ve mesûbet keli-meleriyle aynı kökten türeyen fiil-ler on sekiz âyette “kişinin işlediği iyi yahut kötü fiillerin âhiretteki mükâfat veya cezası”, bir kısmın-da ise “dünyadaki mükâfat veya cezası” anla-mında kullanılmıştır Bu âyetlerde söz konusu edilen dünyadaki mükâfat fetih-zafer, huzur, servet ve bolluk, ceza ise bunların zıddı; âhiretteki mükâfat cennet ve oradaki ödüller, ceza ise cehennem ve genel mânasıyla azaptır. “Fevz, felâh, necat, ecir, rahmet, rıdvân, hasene” kelimeleri sevabın âhirete yönelik anlamına yakın içerik taşıyan kavramlardır.

Not: Bu bilgiler TDV İslam ansiklopedisinin ilgili maddelerin-den özetlenerek alınmıştır.

İyi ki Ahiret Var

İnsanlık tarihinin nadir görüp görebileceği katliamlardan biri soykırıma dönüştürülmüş bir şekilde lanetli siyonist Yahudi çetesi tarafından Gazze’de acımasızca işlenmekte ve işlenmeye devam etmekte.

Amerikalı kadın Nisa Suresi’nin 56. ayetini okudu. “Merhaba. Nisa Suresi’ni okuyorum. Ve bir ayet beni çok etkiledi.” “Şüphe yok ki, ayetlerimizi inkar edenleri gün gelecek bir ateşe atacağız. Onların derileri yanıp acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka deriler ile değiştiririz ki acıyı duysunlar. Allah daima üstündür ve hikmet sahibidir.”

Eğer 6 ay önce bu ayeti okuyup yorum yapmamı isteseydiniz, size çok farklı şeyler söyleyebilirdim. Bunun çok ağır olduğunu ve bunu insanlara yapan bir tanrı olmadığını söyledim. Ama sonra Filistinlilere yapılanları gördüm. İsrail ve milyarlarca dolar karşılığında bombaları tedarik eden benim hükümetimin, onlara uyguladığı dehşeti gördüm. Sonra farkına vardım ki (ayette geçen) cezalandırma bence uygun.” Yani iyi ki ahiret var, iyi ki İlahi adalet var, İyi ki cehennem var, iyi ki ateş ve azap var, iyi ki Allah intikam sahibidir. Diri diri gömülen kız çocuğuna hangi günahı yüzünden öldürüldüğünü soracak olan Allah, hunharca, barbarca, canice katledilen çocukların da hangi suçtan ötürü bu katliama tabi tutulduğunu da bu lanetli siyonist çeteden soracaktır. Aynı zamanda bütün bu vahşete, katliamlara ve soykırımlara vermesi gereken tepkiyi, ortaya koyması gereken onurlu davranışı vermeyip kendi konformist, çıkarıcı, bencil yaşamlarının girdabında debelenip boğulan liderlerinden halklarına varana kadar olayların şahidi kılınan “kendilerinin de Müslümanlardan(!)” olduğunu iddia eden ve

Nisa suresinin 75. Ayeti Celile’sinde Rabbimizin “Size ne oluyor da Allah yolunda ve “Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan bu şehirden çıkar; bize tarafından bir dost ver, bize katından bir yardımcı ver!” diyen zayıf düşürülmüş (zavallı) erkekler, kadınlar ve çocuklar uğruna savaşıyorsunuz!” hitabının muhatabı olan topluluklardan da hesap sorulacaktır.

Nisa suresinin 56. ayetini milyonlarca insan okudu/okuyor ama bir kişide daha icaz bulup mucizeleşiyor adeta. İnsanlık tarihinin nadir görüp görebileceği katliamlardan biri soykırıma dönüştürülmüş bir şekilde lanetli siyonist Yahudi çetesi tarafından Gazze’de acımasızca işlenmekte ve işlenmeye devam etmekte. Ne hazindir ki bütün bir dünyanın şahitleri kılınan ve tüm bir aciziyeti ile hiçbir şey yapmayıp sadece izlediği bu vahşet bir yılı geride bırakmış bir vaziyette sınırlarını genişleterek tüm çılgınlığıyla devam etmekte. Beylik söz/demeçler, parmak sallamalar, tehdit savurmalar, kınamalar, lanetlemeler siyonist çeteye bırakın geri adım attırmayı, dozaj artırmaktan, hedef büyütmekten, daha da saldırganlaşmaktan başka bir işe yaramamakta.

İnsan; uzun bir yaşam sürme, hatta hiç ölmemeyi arzulama gibi ebediliği çağrıştıracı duygu ve düşünceler ile birlikte refah ve mutluluğun egemen olduğu, acı ve sıkıntıların bulunmadığı konformist bir yaşam sürmenin kendisinde hakim kılınmasını arzulayan bir varlıktır. Adem ve eşinin kıssasında anlatılan yasaklı ağacın meyvesinden yeme/yedirt-

me telkininin bu duyguyu açığa çıkarma üzerine bina edildiğini görmekteyiz. Filhakika tarihin bütün dönemlerinde ölüme çare bulma, ebediliği ve ölümsüzlüğü cari kılma üzerine yapılan tüm çalışmalar hüsrana ile sonuçlanmış ve bu hüsrana bir teselli arayışına insanoğlunu zorlamıştır. İşte bu ikinci bir yaşam olarak tanımlanabilecek bir anlayışın/inancın zorunlu olarak oluşmasını beraberinde getirmiştir.

Yeryüzünün mutlak hakimiyetini, yönetimini, otoritesini elinde tutan Yüceler yücüsü Allah Azze ve Celle, iradi/mükellef varlık kıldığı insanoğluna dünya hayatını anlamlı kılmak, nasıl bir bakış açısı ve davranış ortaya koyması gerekliliğinin nirengi noktasını belirlemek için ölümü ve hayatı yaratmıştır. Mülk suresinin ikinci ayetinde “Hanginizin daha güzel davranacağını denemesi için ölümü ve hayatı yaratan O’dur. O güçlüdür, çok bağışlayandır.” Allah ölümü yaşamdan önce zikrederek adeta yaşamın ölümle anlam kazanacağını, değerinin buna göre oluşacağını, akıbetinde bununla belirleneceğini kullarına bildiriyor. Bu çerçevede insanoğlunun ihtirasını, şehvetini, iştiağını, şecaatini, öfkesini, arzu ve isteklerini, sahip olma duygusunun makul ve mutedil bir boyutta şekillenmesini sağlayabilecek unsurlardan biri ve en güçlüsünün “ölüm” gerçeği olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu ayetin bir tefsiri olarak düşünülebilecek şu hadisi şerifte Allah Resulü, ölüm gerçeğini insanın yaratılış hammaddesi olan, tekrar dönüşün ve yeniden

dirilişinde adreslendiği toprak metaforu ile bir anlatımını yapmakta ve insanoğlunu uyarmaktadır. “İnsanoğlunun bir vâdi dolusu altını olsa, bir vâdi daha ister. Onun gözünü topraktan başka bir şey doyurmaz...” (Buhârî, Rikak, 10; Müslim, Zekât, 116-119)

Ahiret inancı, İslam dininin gayb olarak tanımlayıp tasvirini yaptığı ve inanılmasını mutlak, zorunlu kıldığı bir algı/olgudur. Kur'an Kerimde yüzün üzerindeki ayeti celile’de ahiret hayatının nasıllığından, niteliğine/niceliğine varana kadar “efradını cami, ağyarını mani bırakmayacak” şekilde tüm ayrıntılarıyla bildirildiğine şahit olmaktayız. Dünya ve ahiret hayatının bir insan için ne anlam ifade etmesi gerekliliği müşahhas örneklerle anlatılmakta ve bunların her ikisinden de imtihanı başarılı ve başarısız kılınanlardan olmanın yolları son derece anlaşılır, sarih bir dille anlatılmaktadır. Allah, insanoğluna dünya hayatının “oyun, eğlence, süs, debdebe, gösteriş, övünüş, mal, evlât ve nüfuz yarışı”nın olduğu “kadının, evladın, malın, mülkün, makam ve mevkinin” sevimli kılındığı geçici avuntudan ibaret bir hayat olduğunu, bütün bunlara birer emanet duygusuyla yaklaşp olması

gerektiği kadar değer verilmesi gerekliliğini, bunların çok fevkinde nimetlerin ikram edileceği asıl ebedi hayatın ahiret yurdunda gerçekleşeceğini insan idrakinin anlamlandırabileceği bir anlatımla bildirmektedir.

Dolayısıyla insan iki dünyalı bir varlıktır. Ölüm öncesi yaşanan dünya hayatı ve ölüm sonrası yaşanacak ahiret hayatı. Muharref dinler başta olmak üzere birçok batıl din diye isimlendirilmiş, bir tanrı tasavvuruna sahip inanç şekillerinde de tanımı, tasviri, evsafi farklı olsa da ikinci bir hayattan bahsedildiğini görmekteyiz. Arkeolojik kazılar neticesinde bulunan asırlar öncesi tarihe ait olan lâhidler (sandık şeklindeki mezarlar), mezar taşları, yazıtlar, kitabeler, mezarlara ölümlerle birlikte konulan birtakım eşyalar tarihin her döneminde yaşamış toplulukların dini bir inancı olduğu ve neticesinde ölüm sonrası bir hayatın varlığına da inanıldığının göstergeleri kabul edilmiştir. “Tenasüh (bir şeyi olduğu gibi başka bir yere nakletmek)”, “reenkarnasyon” (ölen bir kimsenin ruhunun bir başka varlığa geçmesi, hulûl), “renovatio” (yeniden diriliş/doğuş), “reincarni” (yeniden bir bedene bürünme), “transmigrare”

(ruh göçü) gibi inanışlarda da ölünün ruhunun bir başka canlının (çoğunlukla hayvan) bedeninde yeniden dirilişinin sağlanıyor olduğuna inanmak, ikinci bir hayatın kabulü anlamına gelmektedir.

Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş bir mümin için Dünya ve ahiret yaşamsal anlam yüklemesi itibariyle kendi içinde en temelde ikiye ayrılmaktadır. İyilik ve kötülük. Dünya hayatında iyinin egemen kılındığı yaşamın ahiretteki akıbetinin iyi bir ödülle mükafatlandırılmak, kötülüğün hakim kılındığı bir yaşamın ise kötü bir akıbetle cezalandırılmak olacağı unutulmamalıdır. İyi ve kötünün kriter/kıstas/had ve hudutlarını belirleyici tek merci ise şüphesiz ki Allah Azze ve Celle’dir. İşte dünya hayatını belirlenen ölçüt ve hudutlar çerçevesinde yaşayanlar ahirette ebedi mutluluğa, aksi davranışı sergileyenler ebedi hüsrana ve azaba uğramaktan kendilerini kurtaramayacaklardır. Bu aynı zamanda mutlak anlamdaki adaletinde tecellisidir.

Suçlu/günahkar/asi/zalim/tağut/müstekbir/müşrik/fasık/kafirin gideceği yeri cehennem ise, onu oraya koymak ve dünya hayatında uyarıldığı/korkutulduğu azap ile cezalandırmak hiç şüphesiz ki “İlahi adalet”in tecellisidir.

“Öyle bir güne karşı (takvâlı) olun ki (o gün) kimse kimseden hiçbir şey gideremez; kimseden fidye kabul edilmez, kimseye şefaat yarar sağlamaz; onlara yardım da edilmez.” (Bakara, 123)

“O gün (bazı) yüzler ağarır, (bazı) yüzler kararır. Yüzleri kararanlara “İmanınızdan sonra kâfir mi oldunuz! İnkâr etmenize karşılık azabı tadın!” (Denecektir). Yüzleri ağaranlar ise Allah’ın merhametindedir; onlar orada (ebedî) kalıcıdır.” (Ali İmran, 106-107)

“Ahiret karşılığında dünya hayatını satanlar (feda edenler) Allah yolunda savaşsınlar! Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse biz ona ileride büyük bir ödül vereceğiz.” (Nisa, 74)

Tanrısalsal Bir Hayat İçin... Bir Son, Noktalı Virgöl Ve Sürekli Bir Hayat

İnsanın dünya hayatındaki en büyük arzusu ve nihai hedefi tanrı ya da tanrısalsal bir güce sahip olmak olmuştur. Bu cümlelerin küstahça bir hedefe ve gayeye işaret ettiğinin farkındayım; ancak ne yazık ki gerçek olan bu!

Bu gerçeğe işaretlerle Âdem babamız daha ilk fırsatta bu arzusunun Allah'ın uyarısına rağmen önüne geçememişti. "Âdem'e şöyle dedik: "Sen ve eşin birlikte cennete yerleşiniz, ikiniz de oradaki nimetlerden istediğinizi bol bol yiyiniz, ancak şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz." Bakara suresi, 35. Ayet. Bir "şey" hariç, dilediği her şeyden faydalanma serbestisi insana yetmez miydi? Yetmedi; çünkü insan dahasını ve dahasını arzuluyor... Belki de "birisi hariç" insanının bu sınırsız arzusunun kapitalizmin bir tanımını da arzularda sınırsızlıktır-

ilahi bir sınırlama içindi; her şeyi sahip ve malik olan sadece Allah'tır, o halde haddini bileceksin ve bir yerde duracaksın, dokunmayacaksın!

Mükemmel olma ve mükemmeli talep etme arzusu tanrısalsal bir taleptir. Tanrısalsal yaşam insanın en büyük gayesi iken aynı zamanda en büyük zaafıdır da. Nitekim Âdem babamızın yasak ağacı istisna edilene- el uzatmasının gerekçesini Kur'an açıklarken tam da bu noktaya işaret ediyor. "Şeytan, kendilerinden 'örtülüp gizlenen çirkin yerlerini' açığa çıkarmak için onlara vesvese verdi ve dedi ki: 'Rabbinizin size bu ağacı yasaklaması, yalnızca, sizin iki melek olmamanız veya ebedi yaşayanlardan kılınmamanız içindir.'" Araf suresi, 20. Ayet. "... Rabbinizin bu ağacı yasaklamasının sebebi iki melek olmanız

ve ebedi yaşayanlardan olmamanız içindir..."

"melek olmak ve ebedi yaşamak ya da sonsuz bir melek yaşamına sahip olmak" insanın istediği ve ulaşmak istediği nihai nokta burasıdır; başka bir ifadeyle tanrısalsal yaşam arzusu.

Tevrat, bu arzuyu daha belirgin anlatmaktadır yaratılış suresinde: "Tanrı: "İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım" dedi, "Denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun." Tevrat, yaratılış, 25-27. Ayetler. Açıktır ki Tevrat, tanrı, insanın kendisine benzer yaratılmasını dilemiştir ve kendisine benzer ama "insan" şeklinde olan bir insan yaratmıştır.- Yahudiler buradaki insanın kendileri yani Yahudiler olduğu iddiasıyla dünya hâkimiyetini istemektedirler-

Yaratılmış olan insanın "Tanrı suretinde" olması ne anlama gelir? Ayetin devamında bu açık bir dille izah edilmektedir: "denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun" 27. Ayet sonuç cümlesini şu şekilde bitirmektedir: "Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. Böylece insan Tanrı suretinde yaratılmış oldu." İnsanın yeryüzünde iki ayağı üzerinde dik durması ve sürekli başını yukarıya yani göğe çevirmesinin altında bu tanrı olma ve tanrısalsal bir yaşam arzusu olabilir mi? Eğer böyleyse, Tanrı insanın bu isteğine duyarsız kalır mı?

Tanrı kelimesi, Arapçadaki ilah kelimesinin karşılığıdır. Çoğulu alihetün'dür, ilahlar. Allah ise el İlah'tır; mutlak Tanrı anlamında. İbn Sina'nın ifadesiyle "hüve

Tarihte ölümden sonraki hayata inanmayanlar olmuşsa da sayıları azıdır; Kur'an'ın anlattığı müşrikler bunlardandır. Bir de Avrupa aydınlanmasından sonra bir akım olarak gelişen materyalistler ve günümüzde modernist laikler için ölüm sonrası bir hayattan bahsedilemez.

hüve" yani hüviyeti bizatihi olan-
dır. Bu sebeple el İlah kelimesinin
Arapçada çoğulu yoktur; çünkü el
ilah sadece bir tane olur; ikincisi,
üçüncüsü olamaz.

AHİRET, REENKARNASYON,
ESKATOLOJİ

Malum olduğu üzere insan ta-
rihi temel üç konuyu ıskalamadan
bugüne kadar taşıdı ve elan bu üç
konudan birini tartışıyoruz. Tanrı-
hayatın kaynağı-, insan- yaşamın
kendisi- ve sonrası- ölümden
sonrası.

Bu konuyu ilk gündeme
getirenlerden birisi Hintlilerdir.
Hinduizm temelde insan yaşa-
mını iki evre ve bir döngü olarak
değerlendirir; doğumdan ölüme
kadarki evre ile ölüp tekrar dün-
yaya gelmek devresi; yani insanın
sürekli bir reenkarne olma döngü-
süne mahkum edilmesi. Evet; bu
bir mahkûmiyettir; zira geri geliş
ve gidiş yani "karma" aynı zaman-
da bir cezalandırmadır, acıdır
zira. Budha bu acıyı mutluluğa
çevirmenin öğretisini geliştiren ve
"karma" yükünü insandan kaldı-
ran bilgedir. Nirvana serüveni kar-
madan kurtulmak için icad edilen
bir seyr-ü sülûk felsefesidir.

Sokrates, en temelde beden ve
ruh olmak üzere insanı iki alanda
ele alır. Beden ölür, yok olur, ruh
ise ölümsüzdür. İnsan öldükten
sonra ruhu yeraltına yani HA-
DES'e gidecek. Hades esasta kötü/
cehennem olsa da kimi insanlar
için iyi bir yer olabilir. Nitekim
Sokrates zehri rahatça içmesinin
sebebini, hadese arkadaşlarının
yanına gidip onlarla sohbet ede-
ceğine ve orada huzur bulacağına
gerçek göstermişti.

Zerdüştülerin ahiret inancı
Müslümanların ahiret inancına
çok yakındır. Sırat- sinvat- köprü-
sü, cennet, cehennem, hesap aynı
minvalde işlenir. Sinvat köprü-

sü kıldan ince kılıçtan kesindir;
Ehrimene inanıp günahkâr olan-
lar, onun üzerinden geçemezler
ve aşağıdaki cehennem deresine
düşerler; Ahura mazdaya inanıp
salih amel işleyenler için köprü
genişliği yer ve gök kadar olur ki
onda rahatça yürüyüp cennete
giderler.

Tarihte ölümden sonraki
hayata inanmayanlar olmuşsa da
sayıları azıdır; Kur'an'ın anlattığı
müşrikler bunlardandır. Bir de
Avrupa aydınlanmasından sonra
bir akım olarak gelişen materya-
listler ve günümüzde modernist
laikler için ölüm sonrası bir hayat-
tan bahsedilemez. Bu dünyaya ge-
liriz, yaşarız, ölürüz ve yok oluruz;
yani toprağa karışır gideriz. Hepsi
bu kadar!

Hristiyanlar ölüm sonrası bir
yaşama inansalar da bu cennet ve
cehennemin olduğu bir yeni ya-
şam değildir. Gök alemi veya gök
krallığı dedikleri ruhların gittiği
bir yerdir. Bir nev'i cehennemsiz
bir ahirettir, Hristiyanların ahire-
ti.

Biz Müslümanlara gelince
Kur'an hayatı iki alana ayırır; bu
dünya hayatı ve ahir dünya hayatı.
Bu dünya hayatı geçici ve kısadır.
Ahiret ise esas ve sürekli. Bu
dünya hayatı sürekli olan ahiret
hayatı için bir geçiş ve hazırlık dö-
nemidir. Burada yaşanan her bir
olay, iş ve oluş kişinin ahiretinde
ona sürekli olmak üzere ödül veya
cezaya denk gelecektir. Bu sebeple
"dünya ahiretin tarlasıdır", den-
miştir. Burada ekilen orada ürün
olarak kişinin yerini ve derecesini
belirleyecektir.

Ahiret niçin vardır veya niçin
olmalıdır? Sorusuna gelince, esas
sebepler girişte anlatmaya çalıştığım
insanın tanrı olma veya tanrısal
bir hayatı arzulamasına bir cevap
olmasıdır. Bir başka ifadeyle insa-

nın bu dünyada arzu ettiği tanrısal
yaşama Allah'ın duyarsız kalmayıp
ona bir ödül veya hediye olarak
verme iradesidir. Bu dünyada tan-
rı olmaya veya tanrısal bir yaşama
kalkışmayanlara Allah ahirette
bu arzularını gerçekleştirecek bir
yaşamı onlara bahsedecektir.
Nitekim Kur'an okuyan herkes
ahiret yaşamının bu dünyadaki
insani yaşama hiç ama hiç ben-
zemediğini rahatlıkla görecektir.
Kur'an buna "halqın cedid" yeni
bir yaratılış der. Bu yeni yaratılış
insan organizması için geçerli ol-
duğu gibi insanı hayatta tutan tat,
zevk ve diğer tüm unsurlar için de
aynısıyla geçerlidir. Ahiretteki in-
san mesela yaşlanmayacak, yorul-
mayacak; uyku, acıkma, susama,
terleme, üşüme ve benzeri hiçbir
zaafiyet hali yaşamayacak. Kin,
öfke, kıskançlık, nefret, hırs ve
benzeri hiçbir olumsuz duygu taşı-
mayacak. Her arzu ettiğine anında
ve hiçbir emek ve bedel ödmeden
sahip olacak. Yaşamın her anı ve
her olayı bizzat haz olacak. Öl-
meyecek ve sürekli yaşayacak...
Tanrısal yaşam dediğim budur
ve insana bu ahirette bir ödül, bir
ikram olarak verilecek.
Yani; dünyadaki kulluğa karşılık
ahirette tanrısal bir yaşam, cen-
net; dünyadaki tanrısal yaşam
isteğine ahirette cehennem; bu
kadar basit. Tercih bu dünyada
yapılır; karşılığı öbür dünyada
verilir.

Belki şunu da ekleyebiliriz:
Adalet için, herkesin hakkına hak-
kınca sahip olabilesi için gerekli
olan bir ebedi yaşam yeri... Gazze-
li çocukların, annelerin ve baba-
ların ahına, feryadına ve acılarına
başka ne karşılık verilebilir ki!
Keza Netanyahu gibi zulümde
sınır tanımayanların yaptıklarına
karşılık hangi ceza denk gelebilir
ki!

Ölüm Tedirginliği ve Ebediyet Arayışı

Modern bilimin hiçbir zaman değişmeyen başat gündemi, ebedi hayatın kaynağını keşfetmek ve bunu teknolojiyle hayata geçirmektir. Dinden yüz çeviren modernite, metafizik/ ebedilikle ilgili duygularını da sanatla tatmin etmeye çalışmaktadır. Ebedi yaşam geçmişten bugüne insanlar için her zaman arzu nesnesi olmuştur. Bu arzu o kadar kuvvetlidir ki, Hz. Âdem ve eşinin cennetten çıkarılmasına bile sebep olmuştur.

“Şeytan ona (Âdem’e) vesvese verip “Ey Âdem! Sana ebedilik ağacını ve sonu gelmez bir otoriteyi göstereyim mi?” demişti.” (Taha 120)

Diğer taraftan, insana acı veren düşüncelerden birisi de; ölüm üzerinde düşünmesidir. İnsan kendi kendine sorar niçin dünyaya geldim, niçin doğar ve ölürüm? Bu inşa ve yıkmanın amacı nedir? Bu iş boşuna ve anlamsız değil midir?

Bu konuda Mesnevi’de şöyle bir kıssa anlatılır: Musa (as) Allah’a hitaben dedi ki, “Ey hesap sahibi her işi bir hikmete dayanan Rabbim, bir şeyi biçime soktuktan sonra bozmanın hikmeti nedir? Ne güzel erkek ve dişiler yarattın sonra da onları öldürürsün. Bunun sebebi ne olabilir?” ...

Allah, Musa’ya buyurdu ki, “Ey akıllı kişi, mademki sordun cevabını işit. Toprağa buğday ek de bu işte insafın gerektirdiğini kendin gör.”

Bunun üzerine Musa ekin ekti başaklar büyüdü, olgunlaştı. Musa orak alarak başakları biçti. Bu sırada gaipen bir nida kulağına erişti. “Ekip yetiştirdikten sonra niçin biçersin ki?”

Musa dedi ki, “Rabbim, tarlayı biçerek bozmanın sebebi, burada tahıl da var saman da. Tahılı saman ambarına koymak yaramaz, samanı tahıla karıştırmakla yazık olur. İkisini karıştırmak hikmet değildir. Ekin işlerinde ikisini ayırmak gereklidir.”

Allah buyurdu, “Bu bilgiyi ne-

Ölümün verdiği tedirginlik insana mahsustur. Hayvanlar ölüm üzerinde düşünmezler. Sadece tehlikeden kaçma içgüdüleri ve hayatlarını koruma içgüdüğü vardır. Ancak insanda bundan farklı olarak gelecekte de varlığını sürdürme eğilimi ve düşüncesi vardır.

reden öğrendin? Bu mumun ışığını nereden yaktın?”

Dedi ki, “Bu ayırım gücünü bana sen verdin Rabbim.”

Allah da buyurdu ki, “Şu halde ben de niçin temyiz, ayırım gücü olmasın? Mahlûklarda, insanlarda temiz ruhlu olan da var bulanık, kara ruhlu olan da. Bu sedeflerin hepsi aynı değil, kiminde inci var, kiminde taş. İyiyi ve bozuğu birbirinden ayırmak gerek, buğdayın samandan ayrıldığı gibi.”

“Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve şüphesiz ki huzurumuza döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?” (Müminun 115)

Ölüm karşısında tedirginlik, felsefi kötümserliğin ortaya çıkması sebeplerinden birisidir. Kötümser filozoflar, hayatı ve varlığı amaçsız ve anlamsız bulurlar. “Bu dünyada yaşadığınız hayattan başka hayat yok; ölürüz ve (ancak bir kere) yaşarsınız ve bir daha asla diriltilmeyiz.” (Müminun 37) Bu düşünce kimi insanları bunalıma sokar ve hatta intihar fikrine kapılabilirler. Varlığın anlamsız ve boşuna olduğu düşüncesi insanın özünden/ fitratından gelen bir eğilim ile sonradan kendisine telkin edilen bir düşünce arasındaki çatışmadan kaynaklanmaktadır.

Ölümün verdiği tedirginlik insana mahsustur. Hayvanlar ölüm üzerinde düşünmezler. Sadece tehlikeden kaçma içgüdüleri ve hayatlarını koruma içgüdüğü vardır. Ancak insanda bundan farklı olarak gelecekte de varlığını sürdürme eğilimi ve düşüncesi vardır. Diğer bir deyişle, insan ebediyen yaşamak

ister ve bu arzu insana özgüdür.

Her temel eğilim ve yönelim, kendisine yönelmiş olduğu bir olgunluğun/ rüştün, bir kemalin varlığına delildir. Ölüm karşısında tedirginlik, insanın ebediyete olan özlem ve eğiliminin bir ürünüdür. Tabiatıta hiçbir eğilim boş, saçma ve anlamsız değildir. Dolayısıyla, ölüm tedirginliği ve ebedilik eğilimi ölümden sonra insanın varlığını sürdürdüğüünün bir kanıtı olarak ele alınabilir. İnsanın yapısı ve ondaki yetenekler kısa bir ömürle sınırlı dünya yaşamının boyutlarını aşar. Bu hayat için fazla gelir. Böyle olunca da insan ömrü dünya hayatıyla sınırlı düşünülürse, bütün bu yetenekler istidatlar var olma anlamlarını yitirir, anlamsız bir duruma düşer.

Bu evrenden başka bir evrene geçiş çocuğun ana rahminden doğuşuna benzetilebilir. Akciğerler çocuk daha ceninlik evresindeyken oluşmakla birlikte rahimdeki hayat için değil sonrası içindir. Daha sonraki hayat için bir hazırlıktır. Görme, işitme, tat ve koku alma organları da rahim âlemi için değil, daha sonraki dünya hayatı içindir.

Aynı şekilde, dünyada ahret âlemine nispetle rahim gibidir. İnsan bu dünyada manevi hayata ilişkin duyu ve yetileri başka bir âlem için hazırlanır. İnsanın ruhi istidatları, insan beninin (ego) bölünmezliği ve sonsuz arzuları geniş ve uçsuz bucaksız düşünceleri bütün bunlar daha geniş, daha boyutlu, ebedi bir hayatın ön hazırlıklarıdır.

“Hanginizin daha güzel davranacağınızı denemesi için ölümü ve

hayatı yaratan O'dur ...” (Mülk 2)

Bu ayette de belirtildiği gibi, dünya insanların davranışları için bir deneme yeridir. Allah'ın deneyip sınaması yetenek, istidat ve kabiliyetlerin ortaya çıkması içindir. Bir istidadı belirgin kılmak, onu geliştirmek, olgunlaştırmak demektir. İlahi sınama, insanın niteliklerini gizli kalmış olduğu yerden, kuvve / potansiyel durumundan etkinlik ve gelişmişlik, olgunlaşmışlık alanına çıkarmaktır. Allah'ın sınaması var olanı ölçme belirleme amacıyla olan bir sınama değil, ortaya çıkarma ve geliştirmeye yönelik bir sınamadır. Dünya, ahret hayatına hazırlanmanın okulu, olgunlaşma ve hazırlanma yeridir.

Ölüm bir yok oluş değil, bir hal, durum değiştirme, bir halden başka hale geçiştir. Bir yerde batarken, başka bir yerde doğustur. Diğer bir deyişle ölüm yokluk olarak adlandırılabilir mutlak yokluk değil, nispi yokluktur. Bir evren düzeyinde yok olurken başka düzeyde var olmasıdır. “Şüphesiz Allah'a aیتiz ve O'na döneceğiz.” (Bakara 156) Ölüm ve hayat olayları varlık evreninde birbirini izleyen bir düzen oluştururlar.

İnsan eylemlerinin ahiretteki karşılığı, ölümden sonra dirilme ve iyi davranışlarla kötü davranışların hesaba çekilmesi (iyi ve kötü davranışların karşılığının görülmesi) başlı başına adli ilahinin tezahürlerindendir.

Hazreti Ali diyor ki, “ *Allah zalime mühlet vermiş olabilir fakat onu karşılıksız bırakmaz asla!* Zalimi gözetler ve boğaza takılan kemiğin boğaz yolunu kesmesi gibi zalimin yolunu *keser/ bağlar.*”

Günümüzde İslam'a yapılan eleştirilerden biri de, bazı uhrevi cezalara ahirette verilecek cezaların/ karşılıkların ilahi adaletle uymadıkları yönündedir. Hikmet sahibi/ hakim âlimler bu eleştirileri cevaplar larken öncelikle iki âlem arasındaki farklar ve ceza çeşitleri üzerinde yoğunlaşmışlardır.

Şöyle ki: Bu iki evren (Dünya ve Ahiret) düzeyleri arasında benzerlikler olabildiği gibi farklılıklar da vardır. İki ayrı tekâmül düzeyi, iki farklı yaşayış biçimi ve farklı kanunlar söz konusudur. Dünya âleminde hareket ve değişme vardır, Ahiret âleminde yaşlanma ve eskime söz konusu değildir. Orada ölüm de

yoktur, orası beka âlemdir. Dünyada, cansızlar ve hayvanlar âlemi ve birbirinden diğerine geçiş söz konusudur. Ahiret kesintisiz bir hayattır. “Şüphesiz ki ahiret yurdu, işte asıl hayat odur.” (Ankebut 64) Dünyada, uzuvların, bedenlerin ayrıca şuur (bilinç) ve algılama (idrak) yetenekleri yoktur. Ahirette ise organlar konuşurlar. “*Bugün onların ağızlarını mühürleyeceğiz; kazandıkları (yaptıkları) hakkında bize elleri konuşacak ve ayakları da şahitlik edecektir.*” (Yasin 65)

Dünyada salihlerin iyi davranışları da kötülerin kötü davranışları da toplumu etkilerken, Ahiret eylemlerinin birbirinden ayrı ve soyutlanmış olma âlemdir. “*Hiç kimse başkasının yükünü yüklenemez.*” (Fâtır 35). İyi ve kötüyü ayırır, temiz ve pisi ayırt eder. “*Bugün (temizlerden) ayrılın, ey suçlular.*” (Yasin 59)

Dünyada toplum olarak yaşamak, ahirette ise topluluk olarak yaşamak söz konusudur. Şöyle de diyebiliriz: Bir rivayette buyurulduğu gibi: “*Dünya, Ahiretin ekin yeri dir/ tarlasıdır.*” Dünya ekim alanı, ahiret ise ektiğini biçme alanıdır. Yani, Ahiretin cenneti ve cehennemi bu dünyada belirlenir.

“*Ey iman edenler, Allah'tan korkun. Herkes yarın için neyi takdim ettiğine baksın.*” (Haşr 18)

Ahiret cezaları/ karşılıkları dünya cezalarından farklıdır ve suç ile ceza arasındaki orantısızlık itirazına verilecek cevap da bu farklılığın anlaşılmasına bağlıdır. Genel olarak cezalar üç türe ayrılır:

1. *Uzlaşmaya dayanan* cezalar ki bunlar uyarma, caydırma ve ibret için verilir. Bunlar itibaridir/ uzlaşmaya dayalıdır

2. *Tabii* (tekvini), yani yaratılış kanunlarından gelen cezalar. Eylemlerin dünyada görülen tabii karşılıkları ve sonuçları şeklindeki cezalar (Sebepler sonuç ilişkileri).

3. *Ahiretle ilgili* cezalar: Suçun kendisinin bizzat suçun tecessümünden, somutlaşmasından ibaret olan ve suçtan ayrı olmayan cezalar.

Ahiret âlemindeki amel yani eylem ve ceza bağlantısı, birinci tür cezalarda olduğu gibi uzlaşmaya dayanmaz. İkinci tür cezalar da dünyevi karşılıklar olduğu gibi sırf sebep sonuç ilişkisinin sonucu da değildir. Burada özdeşlik yani

aynıyet ve birlik egemendir. Diğer bir deyişle Ahiretteki mükâfat veya ceza olarak insana verilenler, onların kendi amellerinin somutlaşmasından, tecessümünden ibarettir. “*Her yaptıklarını, işlediklerini, hazır bulurlar ve rabbın hiç kimseye zulmetmez.*” (Kehf 49)

Diğer bir deyişle bizim eylemlerimizin bir bu dünyaya ilişkin görünüş ve biçimleri vardır ki, geçici silinip gidicidir. Bu dünyadaki söz ve eylemler biçimde görünürler. Bir de melekûti suretleri vardır ki bunlar ilahi görev ve güçler âlemine (melekler âlemine ilişkin) aittir. Bunlar bizim eylemlerimiz tamamlandıktan sonra silinip gitmezler, bizimle ilişkilerini sürdürürler. Eğer bunlar güzel ve haz verici iseler bizim için cennet nimetleri olurlar, kötü ve acı verici, tiksindirici iseler bizim ateşimiz / cehennemimiz olurlar. “*Kim zerre ağırlığınca hayır işlerse onu görür ve kim zerre ağırlığında şer işlerse onu görür.*” (Zilzal 7-8)

Özetleyecek olursak: Suç ve ceza oranının gözetilmesi, uzlaşmaya dayanan ve insan toplumlarında görülen hukuki düzenlemelerde söz konusu olmaktadır. Bu gibi cezalarda kanun koyucunun elbette bu oranı göz önünde tutması gerekir. İlahi fiiller, İlahi meşiyetin (Allah'ın evren üzerindeki mutlak iradesi) yaratılış düzeni içindeki gerçekleşme tarzı toplumsal düzenlemelere bağlı olmadığı gibi, bu bağlamda ele alınacak bir konu da değildir. Ancak suç ile ceza arasında kendiliğinden yapısal ve tabii kanunlardan gelen bir ilişki varsa ceza suçun uzlaşmaya dayanan sonucu değil de gerçek sonucudur, yani ceza ile amel arasında özdeşlik ve birlik bağlantısı varsa, artık suç ve ceza arasında orandan veya orantısızlıktan söz etmeye imkân kalmaz.

Hz. Peygamber'den gelen bir rivayette, “ *Senin senden ayrılmayacak, seninle birlikte kabre gelecek iyi ise seni ağırlayacak, kötüyse seni olayların akışına bırakacak bir yoldaşın vardır. O yoldaş seninle haşredilecek, mahşer günü seninle kaldırılacaktır. Seçtiğin yoldaşın iyi olmasına dikkat et. O iyi ise sana can yoldaş olur, değilse seni ürkütür, korkutur, senden ayrılmayacak olan bu yoldaşın senin amelindir.*” buyrulur.

Yeni Bir İslami Söylem için Dağarcık: Yitik Kitle

Yeni bir dağarcık fikriyle kavramları ele aldığımız yazı dizimizde bu sefer “yitik kitle”yi konu edineceğiz. Bu kavramın kaynağı, Albert Caraco isimli bir Yahudinin, geleceğin çöküş ve karanlıktan başka bir şey olmadığını anlattığı eseri Kaosun Kutsal Kitabı’dır. 1971’de intihar eden Caraco’nun ömrünün hatırı sayılır bir kısmını münzevi bir yazar olarak geçirdiği ifade edilmektedir. Caraco’nun yazı faaliyetinin içinden dökülüp gelen Kaosun Kutsal Kitabı; dine, topluma ve toplumda kabul edilmiş bütün değerlere karşı olabilecek en kötü yargılara sahiptir. Betonlaşan dünyanın içinde günden güne daha kalabalık hale gelen kitlelerin dinle uyutulduğu; imanla yaşadığı ve sonunda kendilerini yok edecek felakete bunlarla sürüklendiği fikrini taşımaktadır. İşte bu düşünce dehlizinin içinde bulduğumuz “yitik kitle” ifadesinin Müslümanlık adına düşünmek için de gözden geçirilmesini gerekli gördük.

Öncelikle Caraco’nun bu ifadeye nasıl bir anlam yüklediğini ve onun etrafında hangi mesele-

leri gündeme getirdiğini gözden geçirelim. “Yitik kitle” kendimiz, içinde yaşadığımız toplum ve dünya hakkında bütün inanışlarımızı ve kanaatlerimizi yıkıp geçen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Son 100 yılda imal edilen kitlelerin çaresiz bir yoksunluk, yoksulluk, yozlaşma içinde olduğu ve dünyanın bir kaosa (arındırıcı bir kaos) sürüklenmesine neden oldukları anlamını barındırmaktadır. Bu kaos kaçınılmazdır ve yeryüzünü yitik kitlelerden arındırarak insan türünü ve dünyasını yok olmaktan kurtulacaktır.

Yitik kitlenin bu kadar kalabalık ve vasıfsız, ahlaksız olması onu üreten düzenin eseridir. Dünyada öyle sorunlara yol açmaktadır ki bunların çözümü sadece ateşle mümkündür. Caraco uyurgezerler topluluğu olarak ifade ettiği yitik kitleye hakikatin öğretilmeyeceğine emindir. Dinin, inancın ve duanın artık bir işlevinin, gidişatı durduracak bir anlamının kalmadığını düşünen Caraco; bunların ancak yitik kitlenin büyümesine ve kaderine sürüklenmesine yardımcı olduğunu iddia etmektedir.

Sadece din ya da inanç için değil bütün ideolojiler için aynı şeyi düşünmektedir. İnancını ya da düşüncesini nasıl ifade ederse etsin her bir insan yeryüzünü kirleten yığın bir parçası olmaktan öte bir anlama sahip değildir. İçinde yaşadığımız düzen tüketicilere ihtiyaç duyduğu için onun sunduğu koşullarla çoğalan bu kitlenin tüketimden ve kirletmekten öte bir işlevi olmayacaktır. Ona göre kalabalıklaşan kitleler dünyanın taşıyamayacağı bir düzeye geldiğinde yaşanacak kaosla zaten yok olacaklardır. Caraco’nun dünya nüfusu için belirlediği ideal seviye 100 milyondur.

Caraco’nun yitik kitle tabiri etrafında kurduğu cümlelerin hepsinin taşıdığı ortak anlam bugünün dünya düzeni içinde yaşayagelen insanların bir böcekten farksız olduklarıdır. Yemekten, üremekten, kirletmekten, dünyayı kendi yozlaşmışlığı ile biçimlendirmekten başka bir anlamı olmayan insan yığınları yitik kitledir. Caraco ısrarla ve tekrar tekrar bu kitlelerin yok olmaktan başka bir kaderinin olmayacağını ve kurtuluşun da zaten bu zorunlu yok olma gerçekleşince mümkün olacağını ifade etmektedir. Bu yok olma vurgusu elbette doğal bir felaket, kıtlık ya da benzeri durumların yanı sıra insanların birbirlerini yok edecekleri ifadesini de içermektedir. Caraco’ya göre dünyanın azalan kaynakları yitik kitlelerin birbirlerini yok etme arzusunu kamçılacak ve günü geldiğinde milyonlarca insanı katleden liderler alkışlanacaklardır. Kirli bir düzenin ürünü olarak ortaya çıkan, tüketmek ve kirletmekten başka bir fonksiyonu olmayan, bilgidan hikmetten yana nasipsiz, kaynakları bitiren bu

Yemekten, üremekten, kirletmekten, dünyayı kendi yozlaşmışlığı ile biçimlendirmekten başka bir anlamı olmayan insan yığınları yitik kitledir.

kalabalıklar sonunda birbirlerinin toptan yok edilmesine sevinen mahluklara dönüşeceklerdir. Caraco'nun geleceğimiz (ki biz bu geleceğin kokusunu duyuyor, dumanını görüyoruz sanki) için çizdiği tablo "yitik kitle" bağlamında aşağı yukarı bu minvaldedir.

Yitik kitlenin az çok neyi ifade ettiği bu şekilde anlaşılmıştır diye umuyoruz. Caraco'nun bu tabiri geçirdiği her cümlede kendini tekrar eden anlamıyla yitik kitleyi dağarcığımıza bir kavram olarak taşımanın anlamını tartışabiliriz. İlk akla geleceği biçimiyle Müslümanlık ya da İslam adına konuşan birisinin karşısında bu metin dine sövmekten ibarettir. Yitik kitleyi tanımlayan zihin, İslamcılık ya da insanların iyiliğine yönelik çalışan her harekete karşıdır. Aslında insan denen varlığa karşıdır, bu varlıktan ümidini kesmiştir. Yok edilmesi gereken böcekler ve uyurgezerler olarak görür beton yığınları arasında yaşayan yitik kitleyi. Ne olup bittiğini anlayabilenler ise gidişatı asla değiştiremeyeceklerdir. Onlara düşen olan bitenin ne olduğunu görebilmek, kenara çekilmek ve gidişatı seyretmektir. Caraco karamsar ve hakaretamiz üslubuyla hiçbir mümin için olumlu bir anlam taşıyamayacak kadar kötücül bir ruha sahiptir. Nitekim intihar etmiş bir kimse olarak Allah'ın rahmetinden bîhaber olduğunu söyleyerek onun ve fikirlerinin "Müslümanca" düşünce ufkumuz açısından hiçbir anlamı olmayacağı yargısını taşıyabiliriz. Ancak yitik kitle kavramını bu kadar basit bir şekilde kenara atmamız kolay değildir. Bugün Müslüman düşüncenin temsilcileri için dile getirilebilecek en önemli eleştirilerden bir tanesi dünyanın gidişatının sosyo-ekonomik ve ekolojik boyutunu ölç-

müyor olmalarıdır. Bu da içinde yaşadığımız siyasi-ekonomik koşulların dünyayı ne kadar derinden çürüttüğünü görmelerini ya geciktiriyor ya da bunun değerini anlamalarına engel oluyor. Dolarıyla insan kalmanın zeminini kaybediyor olduğunu anlamak da mümkün olmuyor. Müslümanlar, korunduklarını düşündükleri ve sadece seküler kitlelere atfettikleri insani-ailevi sorunların jenerasyonlar ilerledikçe kendi içlerinde patlak verişini bu sebeple hayretle karşılıyor.

Elbette yazılarını, kitaplarını okuyabileceğimiz pek çok İslamcı (Müslümanlık derdine sahip) yazar toplumlar hakkında benzer eleştirileri dile getirmişlerdir/getiriyorlardır. Kapitalizmin insanı neye çevirdiği, tüketim toplumlarının içi boş hayallerle insanların nasıl oyaladığı vb. hakkında Caraco'ya yakın değerlendirmeleri onların satırlarında da bulmak mümkündür. Ancak bunların hiçbirisi insanın durumunun ciddiye-tini gören ve düzenin kendisinden toptan çıkış teklif eden bir hareket fikrini doğurmamaktadır. Daha açık ifade etmek gerekirse, yitik kitle gibi yaşayıp üzerine iman ve ibadetlerimizi koyduğumuzda onun bir parçası olmaktan kaçınabileceğimiz kanaatinin yaygın olduğu bir düşünce alışkanlığıyla karşı karşıyayız. Toplumlara yitik kitlelere dönüştüren koşulları toptan eleştirmeyi, kötülemeyi bırakıp, bu koşullar içinde devam eden hayatımızı İslam fıkına göre caiz ilan ederek Caraco'nun din ve yitik kitle arasında kurduğu ilişkiyi yeniden kurup kurmadığımızı sormak zorundayız.

Caraco geriden bakıldığında insan için rahmetten bigâne bir dünya tasavvuru çizen; aileyi, dini ve ahlaki sahte ilan etmekten baş-

ka bir şey yapmayan karamsarlık abidesi bir insandır. Düşüncelerini okuyan bir kimseye yok olmak fikrinden başka bir ufuk göstermemektedir. Dünyanın seçkinlerin hayatta kalacağı ve böceklerden farksız yitik kitlelerin yok olacağı bir kaos ile arınacağı düşüncesiyle "Yahudilik hastalığına" duçar olduğu da söylenebilir. Ancak bize yaşadığımız düzenin içinde hafife aldığımız, kabul edilebilir gördüğümüz ve düşüncelerimizi bu eşiklerle oluşturduğumuz pek çok durumun ne kadar ağır sonuçları olabileceğini göstermektedir. Eleştirdiğimiz düzenin hafife alınamayacağını, basit bir "teknikini alalım ahlakını almayalım" gibi saflıkların ağır bedellerinin olduğunu hissettirmektedir. Nitekim insanların dilinde kendini her geçen gün daha da gösteren "insanın kötülüğü", "insanların yozlaşmışlığı" söylemlerine bakıldığında Caraco'nun ruhunun aramızda dolaştığı anlaşılabilecektir. Ya da Gazze'de şehit sayılarının bir gecede üç haneli sayılara ulaşmasına tepkisiz kalıyor oluşumuz da onun işaret ettiği kötülüğü günden güne daha da derinden hissettiğimizi göstermektedir.

Bize düşen Allah'ın yeryüzüne biçtiği kaderi ve onun rahmetini göz ardı etmemek; Caraco'nun eleştirdiği düzenin ne kadar yozlaştırıcı ve kirletici olduğunu onun yitik kitle hakkındaki söylemlerinden yakalamak ve buna karşın onun karanlık dehlizlerine düşmemektir. Sırf Müslüman olduğumuz gerekçesiyle bu düzen içinde "saf"-lığımızı koruduğumuzu saflığından vazgeçmeyi de ilave edebiliriz. Düzendeki kaldıkça Müslümanlığın yozlaşmayı makyajlamaktan başka işlevi olmayacağını dikkate almalıyız. Yitik kitlenin çizdiği ufuk budur.

Dünyanın Tek Hakikati Ölümdür

Dünya hayatının her çeşit nimetle bezenmesinde murat kulun ölçülü davranarak âhiret hayatını şekillendirmesidir, dünya hayatındaki ölçüyü ise âhiret inancıyla sağlamasıdır.

İnsanlar uykudadırlar öldükleri zaman uyanırlar...

“İnsanlara kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları, salma atlar, davarlar, ekinler kabilinden aşırı sevgiyle bağlanan şeyler çok süslü gösterilmiştir. Halbuki bunlar dünya hayatının geçici faydalarını sağlayan şeylerdir. Oysa varılacak yerin (ebedî hayatın) bütün güzellikleri Allah katındadır.”(Al-i İmran 14)

Hakk Teâlâ dünyayı nimetleriyle, eğlencesiyle, mihnet ve meşakkatiyle imtihan ve ibtila yeri, âhireti ise mükâfat ve mucâzat yeri olarak yaratmıştır. İnsan için dünya hayatı keşif ve müşahede âlemi, âhiret hayatı sırlar diyarıdır. Bu sebepten olsa gerek keşfedebildiğimiz dünya âlemini kalıcı zanneder ve ona bağlanırlar.

Dünya âleminde yaşayabilmek için elbette nimetlerinden faydalanmalıyız; Nitekim Hakk Teâlâ “Uygunuzu bir dinlenme yaptık, geceyi bir örtü yaptık, gündüzü ise geçiminize elverişli kıldık. (Nebe 9,10,11) buyuruyor. Her Müslümanın kendisine, ailesine ve borçlarını ödemeye yetecek kadar helâlinden kazanması farzdır. Müslüman görevlerini kazanç sayesinde daha rahat yerine getirebilir. Çalışırken ve kazanırken niyetimiz, âhiret işlerini rahatlıkla ve kolaylıkla yapmak olmalıdır. Çünkü dünya hayatının iyiliği âhiret hayatımıza yansımaktadır. Kur’ân-ı Kerim’in bize öğrettiği

; “Allah’ım! Dünyada da âhirette de bize iyilik ver “duasının hikmetlerinden biri de bu olsa gerek. Öyleyse, bize sunulan nimetlerde âhiret yurdunu aramalıyız fakat Resulü Ekrem(s.a.v)’in “Sizin hayırlınız dünyası için âhiretini, âhireti için dünyasını terk etmeyip, her ikisi için çalışan ve halkın başına yük olmayandır.”(Camiüssağır) sözünü düstur edinerek yapmalıyız.

Dünya hayatının her çeşit nimetle bezenmesinde murat kulun ölçülü davranarak âhiret hayatını şekillendirmesidir, dünya hayatındaki ölçüyü ise âhiret inancıyla sağlamasıdır. Yani dünya nimetlerinde âhireti ararken dünya ve âhiret dengesini de kurmasıdır. Bir gün Hz. Ebubekir (r.a), Hanzala isimli sahabiye nasılsın diye sorduğunda Hanzala da çok kötüyüm, galiba münafık oldum, demişti. Hz. Ebubekir (r.a), sen ne diyorsun öyle! deyince, Hanzala bunun sebebini anlattı: Resûlullah (s.a.v.) ile beraberken o bize cehennemi ve cenneti anlatıyor, biz de onları görür gibi duygular yaşıyoruz. O’nun yanından ayrılınca hanıma ilgi duyuyoruz, çifte çubuğa dalıp çoğu zaman bunları unutuyoruz. Yani ikiyüzlü oluyoruz dedi. Hz. Ebubekir (r.a.), yahu Hanzala! Aynı durum bizde de var, bu münafıklık mıdır? Gidip Resûlullah (s.a.v.)’a soralım dediler. Aldıkları cevap şu: “Vallahi siz kendi başınıza iken de benim yanımda olduğunuz gibi olsay-

dınız melekler inerler, yolda da yatağınızda da sizinle tokalaşırlardı. Yani siz o zaman melek olmuş olurdunuz. Fakat ey Hanzala, siz bazen öyle olacaksınız bazen böyle, bazen öyle bazen böyle, bazen öyle bazen böyle.” buyurdu. Efendimizin “İşlerin en hayırlısı, orta halli olanıdır.” “Orta yolu tutun ki, kurtuluşa eresiniz.” tavsiyesi İslam dininin her konuda olduğu gibi dünya ve âhiret dengesinde de orta yolu bulmanın kula iyilik getireceğinin müjdesidir.

İslam’da tefrit olmadığı gibi ifratta yoktur. Dünya nimetlerinin cezbesi karşısında muhabbette ifrata düşmemenin yolu âhiret inancıdır. İkinci yurt diye adlandırılan âhiret yurdu, geçici olan dünya hayatının bitip âhiret hayatının yaşanacağı yerdir. Dünya hayatında önümüze serilen nimetlere muhabbeti abarttığımızda dünyanın şehvetine aldanır ve tutsağı oluruz. Dünya hayatına dair uzun emeller besler, hayaller kurmaya başlarız. Emeller ve hayallerin kuruntuları ile dolan kalp de nefsin arzularına hizmet etmeye başlar. Esaret başlamıştır artık. Doymak bilmeyen nefis dünya nimetleri ile öylesine sarhoş olur ki dünyadan ayrılmak istemez. Sosyal medyada gördüğümüz gençleşme sevdası peşine düşmüş insanların beyhude çabalarının altında dünyaya bağımlılıkları yatmaktadır. Dünya hayatınızın bir saatini bile hesaplayıp uygularken ansızın gelecek ölüme dair hesap gütmeyiz, süre-

li bir erteleme halindeyizdir. Oysa ki cehennem ehlinin en acı feryadı bugünün işini yarına bırakmışlığın eyvahlarıdır. Hz Mevlana'nın de-yimi ile sürgün yeri olan dünyada Allah rızasına talip olan kulun en önemli meziyeti, ölümü hiç aklından çıkartmamasıdır.

H.z.Aişe Efendimiz(s.a.v)'e sor-du ; Ey Allah'ın Rasulü, şehitlerle birlikte haşredilecek biri var mı?" O da şöyle cevap verdi: "Evet, bir gün ve gecede yirmi defa ölümü anan kimse şehitlerle beraber haşredilecek." (Gazalî, İhya)

Kalbin en büyük hastalıklarından olan dünya sevgisinin ilacı ölümü hatırlamaktır. Neyi ne kadar seversek sevelim, şüphesiz her sevginin kaderinde bir ayrılık vardır. Zaman tüketir, cümle sevda sermayelerimizi. En yakın olan ölüm iken, en uzakta gelir bize.

"Ölüm ile ayrılığı tartmışlar

Elli dirhem fazla gelmiş ayrılık" (Karacaoğlan)

Ölümün uzaklığından mıdır? Dünya sevgisinden midir? Ahirette kavuşma ümidinden midir? bilinmez, lakin bir çoğumuza ayrılık ölümden zor gelir. Kısa bir süre de olsa ayrılık ile ölümü siz de kefeye koyar mısınız? En sevdiğinizden ayrılık mı, ölüm mü? Bakın bakalım sizin terazide hangisi daha ağır gelecek? Dedikten sonra konumuza dönelim ve "ölüm mü'minin hediyesidir" diyen Efendimiz(s.a.v)'in; ibadetin en faziletli olarak tefekkürü, züh-dün en faziletli olarak da ölümü hatırlamayı gösteren "Ölümü çok hatırlayın. Zira o, günahlardan korur ve dünyadan (yani onu sevip rağbet etmekten) yüz çevirtir." (Cem'ul-Cevâmi) "Ölümü çokça hatırlayan hiç kimse yoktur ki, Allah Tealâ onun kalbini diriltmiş, ölümünü kolaylaştırmış olmasın". gibi sözlerine kulak verelim; insana gayesini hatırlatan, kalbi yumuşatan, ölümü kolaylaştıran, tefekkür sevabı kazandıran, asrın gündelik dertlerine kapılmaktan ve dünya sevgisinden koruyan, çelik zırhı giyme vaktimiz gelmedi mi? Âhiret yurdumuzda, lahdimizin tuğlaları bir bir örülürken 18

lik dünya aşkının peşinde sonsuz mutluluğa (!) koşmaktan yorulmadık mı? Dünya ve ahiret hakikatlerini bilseydik koştığımız dünya olmazdı. Yüzümüze gülse zahmete sokan , yüz çevirse kavuşamadığımız dünyalıklara ah-vâh ettiren dünyaya, ahireti unutacak kadar bağlanmazdık.

İbrahim et-Teymî bu hususla ilgili hadis-i şeriflerin faydasını görmüş olacak ki, ölümü hatırlamayı kendisini dünya zevklerinden alıkoyan iki şeyden biri olarak zikretmiş ve demiştir ki: "İki şey beni dünya zevkine kapılmaktan ayırdı. Biri ölümü hatırlamak, diğeri de Allah Tealâ huzurunda hesap vermeyi düşünmek."

Bir zaman Bağdât'ta fiyatlar çok yükselmişti. Hayat pahalılığı çekilmez bir hâl aldı. Muhammed bin İsmâil bin Ebî Fudayl gelerek;

"Ey Behlül! Müslümanların ve bütün insanların hattâ hayvanların rahatlaması için Allahü teâlâyâ duâ etmez misin?" dedi.

O şöyle cevap verdi:

"Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, ben bu işe karışmam. Eğer bir buğday tânesi bir dinar olsa, bize emrettiği gibi Allahü teâlâyâ

ibâdet etsek, O bize vâdettiği gibi rızığımızı verir." Sonra ellerini birbirine vurarak; "Ey dünyâyı ve süslerini toplayan, gözleri uykudan lezzet almayan kimse, nefsinle uğraşıp âhirete bir tedârik yapmadın, kıyâmet gününde Allahü teâlâyâ ne cevap vereceksin?" dedi.

Bu dünyaya gelen ölür, ölüm acısını bulur,

Seninde başına gelir, gönül sana demedim mi?

.....

Olur bir gün beden üryan, kabir içinde bir divan,

Ederler malını talan, gönül sana demedim mi?

Gelin gönlümüze fısıldayalım; "Dünyanın tek hakikati ölümdür " Gafilce bir hayattan sultanlığa taşıyacak ölüm hediyemizi kabul lenelim, gönlümüzün güzel köşelerinden birine yerleştirip sık sık hatırlayalım.

Hınç ve Kimlik

Fransız İhtilali sonrası Napolyon iktidara geçip ilk işi Almanya'ya saldırmak olmuştur. O tarihe kadar bütün Almanlar buna Kant, Schelling vd. dahil olmak üzere barışın, özgürlüğün ve insan haklarının Fransızlar sayesinde dünyaya ve Almanya'ya yayılacağını düşünüyorlardı.

Saatleri ayarlama enstitüsü müdürü Immanuel Kant, hayatı boyunca sadece iki kez ödevini aksatmıştır; bunlardan birisi Rousseau'nun Emile adlı kitabını okurken bir diğeri de Fransız İhtilali olduğunda. Fransız İhtilali sonrası Napolyon iktidara geçip ilk işi Almanya'ya saldırmak olmuştur. O tarihe kadar bütün Almanlar buna Kant, Schelling vd. dahil olmak üzere barışın, özgürlüğün ve insan haklarının Fransızlar sayesinde dünyaya ve Almanya'ya yayılacağını düşünüyorlardı.

Napolyon ordularıyla Almanya'yı işgal edip sözde Roma Cermen İmparatorunu tahttan indirmesi, Almanlar üzerinde soğuk bir düş etkisi yarattı. Bu durum karşısında Hegel apar topar Tinin Fenomenolojisi'ni kaleme alarak mutlak idealist devlet anlayışını Alman düşüncesinin merkezine koydu. Bu zamana kadar Fransızlara öykünen Almanlarda tüm Fransa'ya ve Fransa'ya dair olan ne varsa hepsine karşı bir Hınç dolu pancermenist bir milliyetçilik gelişmeye başladı. Nietzsche Putların Alacakaranlığı adlı kitabında şöyle yazar: 'Almanlar neden bu kadar idealist ve devletçi diye soruyorlar, Almanların yıkacakları bir devletleri olmadığı için.'

Katolik Form ve Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu adlı kitabında Carl Schmidt Almanların

Roma Cermen İmparatorluğu gibi sözde bir devlete sahipmiş hissinin Almanlarda ulus devlet olma bilincini hep zayıf tuttuğunu söyler. İşte Napolyon'un Almanya'yı işgali bu duruma son vermiş olup Almanlarda ulus devlet olma yolundaki pancermenist düşünceleri hızlandırmıştır.

18. yüzyılda Fransızlar civilization kavramını gelişen burjuvazinin kendini saray aristokrasisine benzetme çabası olarak saray adabı muaşeretini karşılığında kullanmışlardır. Bu kelime Türkçede 19. yüzyılda 'medeniyet' kelimesi ile karşılanmıştır. Fransızlar hiçbir zaman civilizationu Fransız medeniyeti ismiyle isimlendirmemişlerdir zira zaten medeniyetin Fransız olduğuna dair (default) içkin bir benlikleri vardır. Olaylara Fransız kalmak tabiri de budur; o kadar kendilerinden emindirler ki başka milletlere ve o milletlerin insanlık başarılarına aldırış bile etmezler. Buna mukabil Almanlar medeniyet (civilization) kavramını Herder'in maharetiyle 'kültür' kavramı ile karşılarlar. Ian Buruma Garbiyatçılık adlı kitabında: 'Herder, ulusların organik topluluklar olduğuna, tıpkı ağaçlar gibi geliştiğine, öz toprağına kök saldığına inanan, keskin bir folklorcuydu. Dil ve kültür her bir toplulukta kendine özgü olan bir ruh taşımaktaydı. Bu, toplulukla-

rın içlerine, dillerine yerleşmişti ve onlara hayat veren Volksgeist (halkın ruhu) eski bilgelikler ve sıcak insani değerlerdi. Öte yandan "soğuk Avrupa dünyası", "felsefeyle" dondurulmuştu; bu elbette evrensel akıl olduğunu iddia eden Fransız felsefesi demekti.' Şayet herhangi bir çam ormanına giderseniz orada göreceğiniz manzara şudur: Çam ağaçlarının altına düşen çamın yaprakları zamanla katman oluştururlar, bu katmanlaşan yapı sadece çam ağacının tohumlarının çıkmasına izin verir orada tek bir ot bile göremezsiniz. İşte kültür tam anlamıyla Almancadır ve aşırı milliyetçi bir söylemi içinde barındırır. Bu kültürün doğuracağı sonuç da Paul Celan'ın bir şiirinde söylediği gibi: 'Ölüm Almanya'dan gelen bir Ustadır.' Bu şiirin detaylı çözümlemesi yapılacak olursa 'Ölüm' ve 'Usta' kelimeleri Almanların çift damarlı ya da çifte hakikatlerini yansıtır. Öyle ki Gadamer'in tarif ettiği şekliyle Alman gençleri barış zamanlarında coşkulu romantik ve idealist bir tutumu benimseyerek, Nietzsche ve Max Scheler'in tarif ettiği şekliyle tükenmez bir Hınçla geçmişin intikamını almak isterler. Her yenilgiden sonra yani 'Ölüm'den sonra büyük bir aldatılmışlık duygusuyla yine Hınçla pozitif bilimlere yani 'Usta'ya yönelirler.

Ian Buruma adı geçen kitapta 20. yüzyılda Batı'nın ekonomik ve siyasi başarıları karşısında Batı'ya karşı gelişen her türlü Garbiyatçı (occidentalizm) düşüncenin altında pancermenist düşüncenin yer aldığını söyler. Bu düşüncenin tartışılacak çok tarafları olduğu gibi doğru tarafları olduğu da bir gerçektir. Özellikle Batı karşıtlığı

biçiminde gelişen milliyetçilik düşünceleri bir aksülamel biçimde Batı'ya karşı hınç duygusuyla beslenen marazi bir durumdur.

Milliyetçiliği bir aidiyet ve kimlik üzerinden okumak gerekirse, öncelikle Fransız İhtilaline kadar kimlik ve aidiyet din üzerinden kurulurdu. Bu duruma en iyi örnek Leonardo da Vinci, Osmanlı Padişahı 2.Bayezıt'a Galata köprü inşaatı ile ilgili bir projeyi mektup olarak gönderir. Saraydaki vezirler de mektubu padişaha 'Cenovalı bir Kafirden Sultanımıza 'üst yazıyla sunarlar. Bu üst yazıda 'Cenovalı' tabiri niteleyen arızî (ilineksel) bir durumken 'kafir' lafzı tözsel olanı yani kimliği ve aidiyeti belirtir.

Günümüz felsefesinde kimlik (identity) en temelde sayısal kimlik ve niteliksel kimlik olarak iki şekilde ele alınır. Sayısal kimlik (identity) bir şeyin kendisiyle ve başkalarıyla paylaşmadığı özellik olarak tanımlanır. Bu, kalıcılık dediğimiz özdeşlik sorunudur, her şey değişirken tüm değişimlerde değişmeyen(yabancılaşmayan) altta duran(substrata) ya da arkada duran kendisini fark etmeyen yani tözsel olandır. Tözsel kimlik

olarak da adlandırabileceğimiz sayısal kimlik bir anlamda arkada duran fark edilmeyen ve tanımlanamayan bir zar(f)dır. Ama diğer şeyler neredeyse onun üzerinden tanımlanır ve adlandırılır. Osmanlı yukarıdaki örnekte olduğu gibi kendisini başkası üzerinden tanımlamaz aksine başkasını benliğinin en derininde bulunan tözsel (İslam) kimliği üzerinden tanımlar. Bu aynı zamanda güç meselesidir, Carl Schmidt'in de söylediği gibi iktidar olağanüstünü belirleyendir. Sağlıklı kimlik ve aidiyet kendisini başka üzerinden tanımlamaz tam tersine başka'yı tanımlanamaz olan kendiliği üzerinden tanımlar.

Bugün 'Türk kahvesi' tabiri tözsel yabancılaşmayı yani sağlıklı yabancılaşmayı ifade eder. Kahve ilk olarak kahve olarak adlandırıldığında 'kahve' ismi de tözsel olarak atanır. Daha sonrasında kahveye ilave edilen niteliksel özellikler yani niteliksel yabancılaşma (sağlıklı olan) kahvenin niteliksel kimliğini zenginleştirir. Mesela başlangıçta kahve olan kahveye biraz şeker ilave edildiğini düşünelim o vakit kahvenin adı

şekerli kahve olur şekersiz olanda sade kahve adını alır bu tür bir değişim sağlıklı bir değişimken kahvenin tözsel kimliği olan 'kahve'ye Türk kahvesi denmesi tamamen sağlıklı tözsel bir yabancılaşmaya işaret eder zira kalıcılığı sağlayan tözsel kimlik değişime uğramıştır. Normalde 'kahve' ismi yerinde durarak dışarıdan gelen kahveler bu 'kahve' ile benzerliği ve farklılığına göre tanımlanmalıdır. Mesela granül kahve, filtre kahve, itayan kahvesi gibi vs. Yabancı birisi ülkemize geldiğinde Türk kahvesi tabirini kullanabilir ya da biz yurt dışına gittiğimizde de Türk kahvesi tabirini kullanabiliriz ama burada iken kahve dediğimizde bize kahvenizi nasıl alırsınız diye sorulmasını bekleriz sağlıklı kimlik ve aidiyet budur.

Sonuç olarak özetleyecek olursak milliyetçilik, kimlikle ilgili olarak derin bir aidiyet ve bir benlik duygusudur. Bu benlik duygusu hiçbir zaman diğer benlikleri yok sayan, onlara tahakküm kuran ya da üstünlük taslayan bir benlik olmamalıdır.

A'RAF'TAYIM

İBRAHİM ŞAHİN

a'raf'tayım;
dudaklarımda kurumuş isyan izleri,
özümde dinmeyen kasırgalar,
içimde delişmen atların toynakları,
sırılsıklam endişedir ruhum;
haz sofralarında yitirdimse diye
bitimsiz şafakları...

a'raf'tayım;
tedirgin yakarışlar kıvranıyor dilimde,
kalbimde mahcup tövbeler,
ürpertinin ayak sesleri hücrelerimde,
pusulasız bir gemi gibi serseriyim;
kemirir içimi keşkeler,
çırpınırım anaforlar içinde...

a'raf'tayım;
gözlerim fal taşıdır hayret kıvamında
kulaklarımda çılgılım,
bir çeyiz bohçası gibi önümde
her ne varsa gizleyip sakladığım,
aynada gördüğüm gerçek;
kaybolmuşum nilüfer maskeli bataklarda...

a'raf'tayım;
kanadı kırık kuş gibi düşmüşüm avucuna,
bir bebek gibi muhtaç ve çâresiz
pîrifani gibi mecalsizim
muhabbet koy başucuma,
gözlerim şefkat aranır gözlerinde
kerem et, gülümse suçuma...

a'raf'tayım;
bir yanımda ateş denizi, diğeri umut dağı,
zaman zembereği kırılmış saat,
ecel sadağını tüketmiş avcı,
eyvâh; tedavülden kalkmış gibi pespaye,
bir merhamet nazarıdır susadığım
yoksa acılar kalacak elimde...

a'raf'tayım;
koma elimi boşlukta öyle biçâre, garip ,
çıkardın diye yûsuf'u kuyulardan,
ak ettin diye yüzünü
bir umudun peşinde gönlünü tavaftayım,
görmezden gelme ki bâk; iştahlanıyor ateş
hiçliğin eşliğinde arz-ı itiraftayım...